

Dansdesign 1978–2011
33 år i dansekritikernes søkelys
Research og sammenbindende tekst: Helge Reistad ©

Foto forside: Helge Reistad
Utgivelse og distribusjon: Teater & Eftf. AS
© Teater & Eftf. AS

Leif Hernes og Anne Grete Eriksen har i samarbeid ledet Dans Design kunstnerisk og organisatorisk i 33 år fra 1978 til 2011. De har i tillegg til å koreografere også danset i samtlige produksjoner fram til 1993. Dans Design justerte navnet til Dansdesign i 1999 i forbindelse med opprettelsen av hjemmesiden www.dansdesign.com. Høsten 2003 fikk koreografene den prestisjetunge Heddaprisen for årets beste barne- og ungdomsforestilling. Utendørsforestillingene *JUV* (2006), *Mot Himlaleite!* (2008) og *Dockplats 2010* (Malmö) har videreutviklet og fornyet ”koreografi i naturen”-tradisjonen, kjent fra de storslåtte OL-seremoniene fra 1994. Scenografi av Astri Eidseth Rygh og billedprosjeksjoner som ble utviklet i samarbeid med John Alfheim og Klara Sund på 1980-tallet, ble videreført av Marianne Selsjord i *Mot Himlaleite!* (Stavanger 2008) og *epí* (Mark Viktov og Lene Juhl) i *Dockplats 2010* (Malmö) og i innendørsforestillingen *La Bohème* ved Den Nye Opera, Bergen (2010). Høsten 2011 nyproduserte Dansdesign sin forestilling *Film – Dance to be Murdered By* med originalbesetningen fra 1988, til CODA-festivalen i Oslo.

INNHold	Side
Dansdesign – presseklipp gjennom 33 år	6
Vurdering av dansekritikernes kritikk av Dansdesign	56
Oversikt over kritikere	58
Dansdesigns deltagelse ved festivaler	59
Oversikt over krediteringer i kronologisk rekkefølge	60
Oversikt over sentrale produksjoner	72
Oversikt over filmer og DVD-er	73

HELGE REISTAD:

DANSDESIGN – PRESSEKLIPP GJENNOM 33 ÅR

Det som har kjennetegnet Anne Grete Eriksen og Leif Hernes, drivkreftene i prosjektgruppen *Dansdesign*, er deres evne og vilje til å eksperimentere, og over tid utvikle et originalt scenisk formspråk. De har utviklet en egen dansemetode – en form for moderne partnerarbeid, som de har undervist ved Statens balletthøgskole og Statens teaterhøgskole, og som de benytter i sine koreograferte multimedieforestillinger. De har utviklet en egen sammensatt scenisk kunstform hvor dans, ord, musikk, projeksjoner, film og lysdesign inngår i et komplekst multimediesamspill hvor publikum gis anledning til å assosiere fritt og danne sine egne indre bilder. Eller sagt med Mette Brantzægs ord i *Spillerom* nr. 1 1986:

– De skaper et universalspråk på scenen. De kommuniserer fra scenen noe uventet, som utløser et spontant og unisont svar fra publikum. Det er sjelden å oppleve at en femåring ler like hjertelig som en selv av et momentum i forestillingen som etterpå synes umulig å beskrive.

Det er bevegelse i rom og tid som er det mediet Anne Grete Eriksen og Leif Hernes utforsker, i et spennende og krevende samspill mellom ulike kunstarter og kunstnere.

I likhet med Merce Cunningham forteller heller ikke Dansdesign noen bestemt historie gjennom dansen – med en klar slutt og begynnelse og dramatiske høydepunkt. De forskjellige dansesekvensene kan komme i tilfeldig rekkefølge. Danserne utvikler et sett med regler som gjør at de spontant må velge ulike dansekombinasjoner, slik at ingen danseforestillinger blir like. Dette er en voldsom utfordring til danseren som skapende kunstner; på et hundredels sekund må danseren velge i sitt repertoar av skapte bevegelsesmønstre innøvd på forhånd, og tilpasse seg en danserisk situasjon som aldri er opplevd før. Cunninghams teknikk kan derfor heller betraktes som en arbeidsmetode for å utforske samspillet mellom tid og rom i danserens bevegelser, og ved "sjanse-metodens" regelbundne, men spontane valg være en hjelp til å unngå danseriske klisjeer.

Ut fra disse betraktningene er dans ikke noe som må "forstås" på noen bestemt måte. Samspillet mellom dans, musikk, lys og bruk av rommet blir oppfattet av den enkelte publikummer som en mangesidig sanselig opplevelse, som setter i gang høyst individuelle assosiasjoner og tankebilder hos den enkelte. Dansen kan foregå i *virkelig* (real) *tid* og *rom*, og er *ren bevegelse* i en *virkelig situasjon*, ofte uten roller, historier eller symboler.

Utviklingen av Dansdesign sett i lys av dansekritikker

Anne Grete Eriksen og Leif Hernes studerte dans ved Laban Centre for Movement and Dance i London i 1976. Da de i 1978 var knyttet til Operaens Ballettskole i Oslo, ble de oppmuntret til å starte et alternativt verksted for skapende moderne dans. Takket være interesse fra Henie-Onstads Kunstsenter, Høvikodden (ved Oslo), og fra ballettkritikere med førstehåndskjennskap til den moderne dansekunsten, utviklet dette koreografiverkstedet seg til å bli en fast, prosjektbasert ballettgruppe ledet av Leif Hernes og Anne Grete Eriksen. Den første helaftens danseforestillingen, *A Cosmic Joke*, ble laget i samarbeid med danseren Solveig Leinan Hermo.

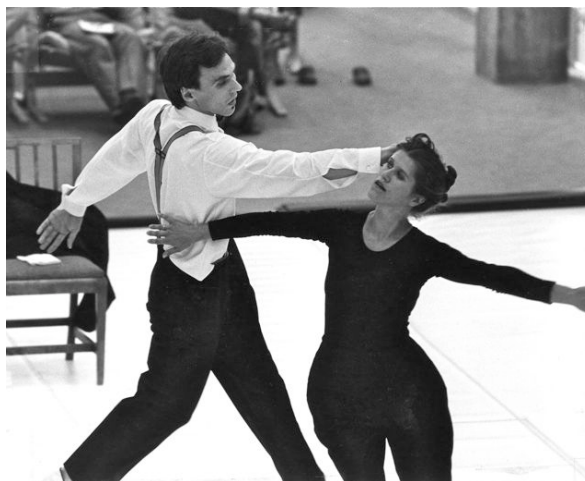
A Cosmic Joke

Dansekritikeren Lisi Carén skrev:

– Det var en fengslende forestilling de tre unge dansere Anne Grete Eriksen, Solveig Hermo og Leif Hernes hadde invitert til i Kunstsentret på Høvikodden søndag. Det er første gang jeg ser norske dansere framføre den danseformen jeg vil kalle surrealistisk, en krevende form, for ikke å si farlig, med sine lumske fallgruber. Det skal mot til å satse på en danseform som ofte er vanskelig tilgjengelig for tilskueren, derfor er det gledelig å kunne konstatere at motet denne gang ble kronet med hell.

– komposisjonen hadde sin egen verdi i rytmisk logikk og artistisk stringens, og ikke minst en fantasifull koreografi som ble framført med en innlevelse som fanger vår interesse –

(Lisi Carén, Dagbladet 1.11.1978,
A Cosmic Joke)

Sidetrinn, Lady in Waiting, Bippe-Bippe Kolm

Da Dansdesign satte opp tre korte ballettkomposisjoner på Torshovteatret i Oslo, var anmelderen Fernanda Sparre Smith positiv til deres eksperimenterende koreografi, men stilte også kritiske spørsmål:

Men den koreografiske utforming virker ennå for fattig og dansen mangler flyt og kontinuitet. For publikum forekommer dansernes utfoldelse seg som en eksperimentering, og man forblir uberørt. Forestillingen er kanskje mer interessant for de innvidde.
– *Det er vanskelig å spå hva alle disse nye danseformer og forestillingsformer som følger i Cunninghams farvann, vil føre til. Eksperimenter og nytenkning er prisverdig. Bare fremtiden vil vise hvilke varige verdier det vil tilføre danse kunsten.*

(Fernanda Sparre Smith, Morgenbladet 7.5.1980,
Sidetrinn, Lady in Waiting, Bippe-Bippe Kolm)

Pandoras Eske, desember 1980, innledet et langvarig samarbeid med filmfotografene John Alfheim og Klara Sund.

Pandoras Eske

Kritikken er god, men noe avventende:

– *Dette ble en matiné med en særegen atmosfære. En intim forestilling hvor publikum med like stor spenning som de opptredende, fulgte dansens utvikling. Et moment av improvisasjon følger nemlig "Dance Design" gruppens spor. Danserne er blant de få moderne dansere her hjemme som eksperimenterer med nye danseformer, de utforsker bevegelsens muligheter ved å prøve ut kroppens veier i tid og rom.*

– *Dansen skal hverken tolke musikk eller skildre et hendelsesforløp. Bevegelsen er det primære, og den skaper sin egen rytme og dynamikk. Anne Grete Eriksen og Leif Hernes har ennå ikke funnet den fullgode danseriske form, men de er underveis.*

(Fernanda Sparre Smith, Morgenbladet 10.12.1980,
Pandoras Eske)

I 1981 ble det innledet et langvarig samarbeid med *billedkunstneren* Astri Eidseth Rygh (som ved billedgalleri-balletten i Molde tegnet skisser av danserne i bevegelse, og brukte bildene som element i danseforestillingen). Med forestillingene *Tempus Fugit I–IV* (1981–83) ble det innledet et aktivt samarbeid med nye kunstarter: *komponist* Øistein Boassen, *musiker* Arne Borring og *skuespiller* Roy Lie Jonassen. Det ble arbeidet med *Tempus Fugit*-konseptet over to år, hvor forestillingen hele tiden ble forandret og tilpasset nye lokaler. Nye dansesekvenser kom til, andre ble bearbeidet og redigert.

Tempus Fugit I

Kritikeren Erik Pierstorff er positiv, men har kritiske kommentarer til *Tempus Fugit I*:

– Joda – det er morsomt en stund. Men ikke så lenge som balletten varer. Det at Astrid Eidseth Rygh står bak på scenen og tegner mens de danser, er distraherende. Jo – jeg kan se en tankegang: dansens flyktighet understrekes av forsøket på fastholdelse. Men poenget er uviktig så lenge dansen ikke holder som dans.

– Mot slutten danset Ingunn Rimestad, Anne Grete Eriksen og Leif Hernes samt skuespilleren Roy Jonassen. Plutselig levete det, A.E. Rygh kastet stiftene og danset en liten solo. – Det var morsomt og ganske gripende.

(Erik Pierstorff, Dagbladet 17.12.1982,
Tempus Fugit I)

Kritikeren Fernanda Sparre Smith setter Dansdesign inn i en historisk dansetradisjon:

– Et nytt koreografisk arbeid "*Tempus Fugit*" (tiden flyr) ble vist søndag på Teaterskolens scene. Her var dans som peker bakover i tiden mot ekspresjonistisk, sentraleuropeisk dans, og fremover mot nye eksperimenter i form og innhold. De to dansere/koreografer Anne Grete Eriksen og Leif Hernes har flere ganger tidligere vist sin originale uttrykksform og et personlig bevegelsessprog. Alt springer ut fra en "etter Cunningham"-dansestil, med inspirasjon fra miljøet rundt de internasjonale festspill ved Dartington College i England.

– Anne Grete Eriksen og Leif Hernes har gjennom sitt arbeide med improvisasjoner og eksperimentering oppnådd en usedvanlig samfølelse i sin dans. De utnytter tyngdekraften, med balanse og kontroll i sine glidende og svingende bevegelser. Men deres duetter virker kjedelige hvis de står alene. Sammen med forestillingens øvrige elementer blir "*Tempus Fugit*" en underholdende opplevelse, hvor man undres om det hele er dadaisme, surrealisme, pop-art eller en ny form for -isme.

(Fernanda Sparre Smith, Morgenbladet 20.12.1982,
Tempus Fugit I)

Foto: John Alfheim

Tempus Fugit IV

Dansekritikeren Elisabeth Frich er uforbeholdent positiv i sin kritikk av *Tempus Fugit IV*:

- Gjennom meget bevisst og god bruk av balanse, tyngde, sentrifugalkraft, fraserings og fokus har de laget en fnugglett forestilling med glimt i øyekroken. Sammen med de andre dyktige danserne Mona Walderhaug, Ingunn Rimestad og Solveig Hermo gir de oss stadig overraskende bevegelsesmønstre.
- nye relasjoner og situasjoner oppstår med skuespilleren Roy Jonassen som den alltid tilstedeværende figur med dansebegavelse og Groucho Marx ansikt.
- Gi dem støtte – de er et av de mest spennende nyskapende danseensembler vi har!

(Elisabeth Frich, Morgenbladet 13.12.1983,
Tempus Fugit IV)

Fra 1979 til 1983 ble Dansdesign invitert til å spille ved den internasjonale festivalen "Dance at Dartington" ved Dartington College of Arts i England. Invitasjoner fra bl.a. USA, Finland, Frankrike, Danmark og Skottland fulgte.

Easy to Love ble det store internasjonale gjennombruddet da Dansdesign i 1985 ble invitert til å spille ved St. Marks Church, in-the-Bowery, New York. Forestillingen var basert på den store *Easy to Love*-multimedieoppsetningen på Henie-Onstad Kunstsenter på Høvikodden i 1984. Det ble brukt elementer fra denne 70 minutters forestillingen i den turnéversjonen av *Easy to Love* som ble spilt i USA. Forestillingen ble godt mottatt og fikk god omtale i The New York Times og Norwegian Times, New York.

Easy to Love

– *Dans Design kaller de seg, og den lille forestillingen er godt designet. I hvitt og sort. Med gode sekvenser, hvor danserne på filmen og de samme på scenen spiller mod hinanden eller legger lag bag lag. Der er lune og øyeblikke med tavs ømhed. I et glimt giver filmstrimlen fra Norges fjælde og fjorde en dybde- og drømmedimensjon, men først og fremst er indtrykket en serie billeder af mennesker, der ikke kan nå hinanden i en kølig og steril verden.*

(Erik Aschengren, Berlingske Tidende, København, 9.5.1985,
Easy to Love)

– *Det er god grunn til å få med seg denne opplevelsen. Den vitale lille gruppen har skapt en fabulerende lek ved sammenkobling av dans, mime, musikk, film og billedkunst.*
– *Koreografer og hovedaktører er danserne Anne Grete Eriksen og Leif Hernes. De gjennomfører sine korte sekvenser av absurd danse-teater både i full teknisk beherskelse og et vel kontrollert spill. Formen de har funnet frem til, er artig og sterkt personlig.*
– *Akkurat det disse dansekunstnerne får til, er det ingen som gjør dem etter hos oss.*

(Eva Krøvel, Aftenposten 5.6.1985,
Easy to Love)

– *Love can be pleasant, painful and perplexing. That was affirmed in "Easy to Love", presented Friday night at St. Marks Church by Dans Design from Oslo.*

Choreographed by Anne Eriksen and Leif Hernes, the production began with a film by John Alfheim showing the performers on a seacoast. Suddenly Miss Eriksen and Mr. Hernes burst into the dancing space. Since both were formally attired and Miss Eriksen wore a veil, one assumed they presented bride and groom.

Dancing out their love affair to a taped collage, they whirled each other confidently. Later, however, Mr. Hernes now wearing only his underwear, teetered gingerly, as if shy. The lovers did some bickering. They also moved together, attached by elastic bands. And always they had to contend with Roy Lie Jonassen.

(Jack Anderson, The New York Times 15.4.1985,
Easy to Love)

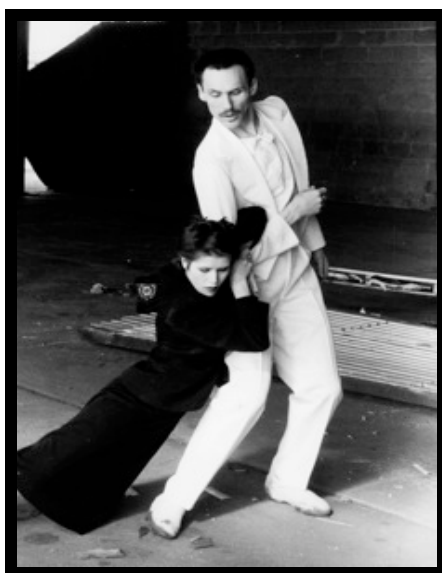

Foto: John Alfheim

The Norwegian dance group Dans Design showed vitality, versatility, and humor in their performance "Easy to Love" which had its world premiere in St. Marks Church in the Bowery in Manhattan on April 11.

Dans Design was invited to dance in the church a year and a half ago, and created their new work especially for New York. "Easy to Love" is a mixed-media event in the post-modernist or perhaps "post-post-modernist" tradition, consisting of startling juxtapositions of dance, acting, mime, music, sculpture and film. Lyrical moods alternate with combative scenes, humoristic moments and scenes of loneliness and alienation.

(Nina Kraft, Norway Times, New York 25.4.1985,
Easy to Love)

Knut Gribb tar Bergenstoget

Foto: Trygve Schønfelder / Den Nationale Scene

Etter en rekke selvstendige danseforestillinger som kombinerte dansere, koreografer og produsenter, sier de JA til å koreografere Gunnar Staalesens *Knut Gribb tar Bergenstoget* med musikk av Knut Skodvin og regi av Bentein Baardson. De lager en frisk og variert koreografi som blir en integrert del av det musikalske forløp i Christian Egemars scenografi. Koreografene sørger for at mylderet av folk, rekvisitter og utstyr på scenen blir musikalsk og plastisk, eller som Sigrid Bø Grønstøl skriver i Nationen:

Mest imponerende er kanskje sceneløysingane. Det myldrar av folk og utstyr på scenen i denne storslåtte musikalen, men det blir aldri rot. Det blir jernbanestasjon, tog, kafé og kinosal med raske, nesten umerkelege skiftingar. Koreografi, arrangement og sceneteknikk er prosessar som glir over i kvarandre. Det er flyt, driv og profesjonalitet over det heile.

(Sigrid Bø Grønstøl, Nationen 11.3.1986,
Knut Gribb tar Bergenstoget)

Det å veksle mellom å arbeide med egenproduserte forestillinger, hvor de går inn og ut av funksjoner som koreograf, danser, produsent m.m., og som "bare koreograf" i et hierarkisk styrt teater, med klare fagprofesjoner og funksjonsdeling, gjør at Anne Grete Eriksen og Leif Hernes får verdifull erfaring som kommer dem til nytte senere, når de blir bedt om å ta det overordnede koreografiansvaret for OL-seremoniene på Lillehammer med Bentein Baardson som regionsvarlig.

Leif Hernes og Anne Grete Eriksen utviklet opp gjennom årene en koreografisk metode hvor kunstnere innen kunstarter som *dans, musikk, billedkunst, foto/film, skuespillerkunst, scenografi* og *lysdesign* samspiller under den ofte langvarige skapelsen av det endelige kunstverket – *danseforestillingen* – som under deres innsiktsfulle koreografi/regi blir noe langt mer enn summen av de enkelte kunstuttrykk. De erkjenner at enhver scenisk opptreden er underlagt teatrets konvensjoner. I stedet for å underkaste seg de tradisjonelle teaterkonvensjonene skaper Dansdesign sine egne teaterregler/konvensjoner, men bryter dem så snart publikum tror de forstår de nye konvensjonene. Kunstnerne prøver med andre ord konstant å utfordre publikums forutinntatte oppfatninger for å frigjøre den enkelte publikummers skapende fantasi.

De fleste norske kritikere ble etter hvert klar over at Dansdesign på denne tiden var Norges eneste dansegruppe av internasjonalt format:

Trippin' the Light

- *Dans Design er vår eneste dansegruppe som faktisk også er kjent utenfor Norden. I fjor "gjorde" de New York, og kom hjem med positiv omtale fra denne så sofistikerte og kresne by, hvor danseevenementene står nærmest i kø.*
- *Dans Design er eksperimentell, en av de få innenfor vårt hjemlige dansemiljø. Og eksperimentering innen dans er noe som sårt trengs for at kunstarten ikke bare blir kopier av hva som rører seg ute i verden, men at den også finner sitt eget «språk» og sitt særpreg.*
- *Høvikodden Kunstsenter har åpnet sine armer, og gruppen passer godt inn i miljøet. De har arbeidet meget med multimedia-forestillinger. En form som kler dem og hvor dans settes inn i en større kunstnerisk helhet.*
- *Dans Design er et vellykket foretakende. De setter spørsmålstegn ved vår tradisjonelle dansetenkende, og det skal de ha takk for!*

(Emte Stag, Nationen 21.10.1986,
Trippin' the Light)

– Dans Design fascinerer meg. Ikke minst fordi deres form for danseteater virker nøye gjennomtenkt og ofte fullstendig uforståelig. *Trippin' the Light* er navnet på deres siste forestilling som for tiden vises på Black Box. En forestilling som kunne virke som en merkelig hybrid mellom fysisk teater – og tysk filmekspresjonisme på tyvetallet. Den gir meg assosiasjoner både til Magritte og Dali med sin absurde logikk, og bekreftet igjen at i Dans Design har vi to norske koreografer som er fullt representative for det beste som skjer innen moderne europeisk danseteater.

(Hans Chr. Sørensen, Arbeiderbladet 18.7.1987,
Trippin' the Light)

Dans Design fascinerer ... igjen. Gruppen har gjestet oss med spennende danseprogram tidligere og begeistret har vi sett dem på TV. Anne Grete Eriksen/Leif Hernes – ensembles frontfigurer plasserte seg for tre år siden i Bergenshistorien gjennom sin frodige burleske "Knut Gribb" koreografi. Publikumsforventningene skulle det derfor denne gangen noe til å innfri.

Etter å ha avlevert sin nyeste produksjon, "Trippin' The Light", fra teatrets hovedscene, har Dans design trolig utvidet sin bergenske beundrerskare, og så avgjort skjerpet vår interesse for moderne dans.

(Åse Løvset Glad, Bergens Tidende 2.11.1987,
Trippin' the Light)

Dansdesign utforsker bevegelse i *tid* og *rom* ved hjelp av film- og stillbildeprosjeksjoner. Deler av koreografien blir fotografert og filmet på kanten av stup, i underjordiske fjellhaller, under vann, i snødekte fjell. På denne måten blir den ville, vakre norske natur trukket inn som et scenografisk element.

Foto: John Alfheim

Fortvil ikke / Couvade

– For denne anmelder (Henny Mürer) ble den mest interessante opplevelse i høst Dans Designs "FORTVIL IKKE". Anne Grete Eriksen og Leif Hernes har aldri gjort det lett for sitt publikum eller seg selv, med sitt oppbud av multimedia som del av danseteateret, og her overgår de nesten seg selv, med bruk av filming under vann, musikk i form av hardingfele og trommer, og filmopptak som anvendes i flere sceniske virkeligheter, som et slags *Laterna Magica*.

– Som sentral rekvisitt brukes en liten globus, og rollene er de vanlige, mann og kvinne, i evig jakt på seg selv, hverandre og meningen med alt eller med ingenting. Kostelig er mannens evige virring omkring seg selv, å finne hvile i en gammel kurvstol blir både vittig og vanvittig, og filmopptak velter vår ødelagte natur faretruende over oss. Humoren i dette verket er heller en slags latterliggjørelse av menneskets dumheter, og mer absurd enn i tidligere verker.

– Meningsløsheten avspeiles i en koreografi som er nøye strukturert, alltid fri for klisjeer og uten overflødige effekter. Den tjener med andre ord utelukkende verkets ide, men underholdningsverdien er alltid tilstede. Også scener av en slags lyrisk letthet gir håp – en blomstereng, en luftig renhet i et dansebilde – noe lever – allikevel.

(Henny Mürer, NRK P1, Askeladden, 14.12.1989,
Fortvil ikke / Couvade)

Det typiske for de foregående danseproduksjonene er at dansernes bevegelser blir filmet utendørs: i vann, på båt, i klipper, på strender, i fjellsider. På den måten blir dans i "naturrommet" brakt inn i det kunstferdige "scenerommet" ved hjelp av projisert film og fotografier samt "utelyd" som måkeskrik. Ved den neste produksjonen, *Kraft/Power*, tar

koreografene med seg danseforestillingen ned i ”naturrommet” i form av store fjellhaller flere hundre meter under overflaten:

Kraft/Power

Rundt i distriktet ligger de over tyve kraftstasjonene som forsyner Oslo med elektrisitet og gjør Aurland til en rik kommune. Et lite skilt fører oss frem til en diger, grønn, utsmykket port i fjellet. Innenfra dypet lyder musikk. Prøvene er i gang. Vi beveger oss innover forbi trommeslager Hector Novas som tordner i vei på tomme oljefat. 200 meter inne vider tunnellen seg ut før den deler seg i to korte årer som leder inn i verkets hjerte, skjult bak låste dører. Stolene vi sitter på vibrerer, og bak oss durer det høyt og truende. Føttene tramper takten til eggende jazzrytmer for å stå imot det iskalde angrepet fra sementgulvet og de grå, ujevne fjellveggene som klemmer seg mot oss. Originalt og spennende.

(Margaret Ljunggren, Verdens Gang, Aurland 5.11.1990,
Kraft/Power)

<Bilde av Kraft>

Film – Dance to be Murdered By

På begynnelsen av 1990-tallet er Dansdesign sett på som en av de ledende nye danseensemblerne i Europa. De blir innbudt til festivaler, og blir bedt om å komme tilbake med nye produksjoner. En av disse er *Film – Dance to be Murdered By*, som hadde sin premiere på Music Factory under Festspillene i Bergen i 1988, og som blir meget godt mottatt under dansefestivalen *Glasgow Third Eye Centre*, Glasgow, Skottland i 1991:

- *Film – Dance to be murdered by combines movement, text and film with ingenious use of setting, slide presentation and soundtrack.*
- *Anne Grete Eriksen and Leif Hernes appear to have drawn from silent movies in their use of precise, sharp-edged movement patterns that steer away from recognised dance forms.*
- *and there is no one funnier than Roy Lie Jonassen's neurotic little man, whos faltering delivery of composer John Cages's writings on "Furniture Music" is superbly timed.*
- *all kinds of strange and sometimes wonderful creations emerge to challenge our preconceptions.*
- *a work that defies categorisations.*

(Cristopher Bowen i *The Scotsman* 16.2.1991,
Film – Dance to be Murdered By)

Foto: John Alfheim

– *The first Norwegian contemporary movement company ever seen in Scotland – and their productions have about them a rewarding, forward-looking impulse of collaborations among diverse artists.*
– *Craft and guile, sly movement, accomplished movement, and a sure sense of visual imagery attuned to period – this, along with a nice wit, encompasses the mood and resonance of the murder-mystery genre. Third Eye are to be applauded for ferreting out this piquant piece of Norwegian performance, if this is New Moves Across Europe, then we are in for splendid surprises.*

(Mary Brennan i Glasgow Herald Tribune 15.2.1991,
Film – Dance to be Murdered By)

Av norske dansekritikere blir det framhevet at koreografene i Dansdesign stadig bryter nye grenser, at de stadig klarer å overraske form-messig, og at de fører sine dansere til et internasjonalt toppnivå:

Love's Loneliness

– *Årets første dansepremiere: det er bare å reise seg. Dans Design bryter egne grenser. De river oss med og inn i en dansende verden av poesi og lek, av humor og ironi, av løssluppenhet og underliggende streng presisjon. Dette tiåret har man valgt å kalle dansens tiår. Se denne produksjonen og gled deg. Hør poesien og musikken. Se dansen og lysets spill over veggen.*
– *Kontaktimprovisasjon har gjennom alle år vært Dans Designs, Anne Grete Eriksens og Leif Hernes' utgangspunkt. Her ser vi det i en friere og i en mer løssluppen form enn noen gang før.*
– *Det ser så lett ut, men bak ligger en beundringsverdig innsikt og beherskelse. Evnen til tilpasning og avstemming danserne imellom er på et internasjonalt toppnivå. De tre yngre Gry Kipperberg, Kari Anne Bjerkestrand og Marius Kjos har alle vært elever av Eriksen/Hernes. De viser kvaliteter og et scenenærvær som man skal lete lenge etter. Ved siden av Mona Walderhaug, som lenge har danset i Collage, utgjør de seks et ensemble som jeg bare nyter og imponeres over.*

(Inger-Margrethe Lunde i Klassekampen 8.1.1991,
Love's Loneliness)

Foto: John Alfheim

Of the Norwegian dance companies, Dance Design currently has the widest international recognition.

(Fredrik Rütter i Ballett International nr. 6 1991)

Når danserne blir filmet i de kostymer de bruker på scenen i en Dansdesign-koreografi, forrykkes tilskuerens følelse av tid og rom. Filminnslagene kan assosieres til dansefigurenes sceniske liv utenfor scenerommet, til retrospektive tilbakeblikk, eller til å kommentere den dansen som foregår på scenegulvet. Dansere, rolle, tema og filmatisk fiksjon fungerer i et dialektisk samspill som aktiviserer tilskuerens evne til å assosiere fritt, og bringe "intuitiv mening" i et kunstverk som ikke kan forstås ad logisk vei. Det er da også symptomatisk at det er store poeter som T.S. Eliot, James Joyce, W.B. Yeats og Claes Gill som har vært litterær inspirasjon, samt utvalgte skrifter av åndshøvdingen som polarforskeren Fridtjof Nansen og dramatikerens Henrik Ibsen.

Foto: Helge Reistad

Tempelsøvn

– *ARE YOU happy to be home again?*, synger Arnold. Ibsens billedhugger i Når vi døde vågner. «Are you happy ... » spør han, spør han seg selv, spør han sin kone, Maja, spør han Irene. Hun som tok nøkkelen til hans skaperevner da hun dro. Den gang for lenge siden. Da Arnold fanget hennes sjel, gravla den i steinmassene, i en skulptur av evig skjønnhet. Evig skjønnhet i steinmassene.

– Dans Design gjør et stort skritt inn i en ny dansende virkelighet. Anne Grete Eriksen og Leif Hernes har tatt fatt i Ibsens siste gåtefulle verk, på engelsk, bruker teksten som utgangspunkt og midtpunkt for sin oppsetning. En smak av "off" før en Ibsenfestival. Et forbilde og ledetråd hvis man søker spennende festivalprofil.

(Inger-Margrethe Lunde, Klassekampen 6.8.1992,

DEN SISTE produksjonen til Dans Design, «Tempelsøvn», har skapt noe helt nytt på grunnlag av Ibsens Når vi døde vågner. Dans Design (Anne Grete Eriksen og Leif Hernes) og deres medarbeidende skuespillere (Thea Stabell, Turi Tarjem og Gerald Pettersen) tør å bevege seg i det spenningsfeltet der dans og teater møtes og forenes, som to store hav.

(Susan Swartz, Klassekampen 14.8.1992,
Tempelsøvn)

Dansdesign hadde fra 1978 til 1997 koreografert på oppdrag av festivaler og teaterinstitusjoner i Norge og i utlandet og hadde eksperimentert fram mer enn 25 helaftens forestillinger og et 20-talls kortere danseforestillinger for scene og film/TV. En av de mest sette forestillinger de koreograferte, var åpnings- og avslutningsseremoniene under de olympiske vinterleker på Lillehammer vinteren 1994. Anne Grete Eriksen og Leif Hernes var ledende koreografer, de koreograferte 50 profesjonelle dansere og var ansvarlige for de mange samarbeidende instruktører som trente amatørdanserne/barna.

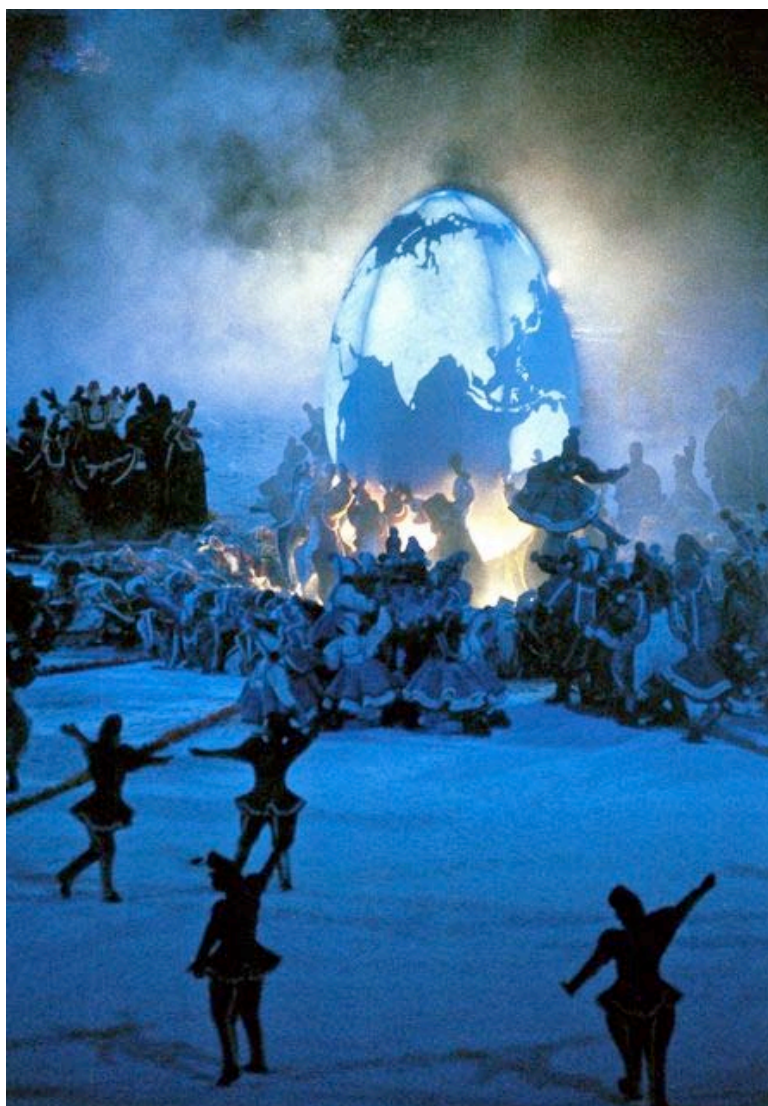

Foto: Paal Ritter Scherven

Det er skrevet mye om disse seremoniene som viser at de to koreografene var på et internasjonalt toppnivå i 1994. Jeg har valgt ut et kort leserinnlegg fra en italiener fra Roma:

Åpnings- og avslutningsseremoniene, Lillehammer, vinter-OL 1994

Dear Norwegians

- I would like to thank you for the Lillehammer Olympics, for the organization which (as everyone rightly acknowledged) was the best ever.*
- For the fair play and the merry humanity you displayed in every moment of your beautiful enthusiasm.*
- For the unforgettable spectacles accompanying the opening and closing ceremonies: a miracle of elegance, simplicity and authentic art after decades of bad taste.*
- Let us hope that these Games are an example for the future ones.*

Francesco Dragosi (Roma)
(leserinlegg i dagsavis)

I sin kritikk av *Den som har ryggen bak* framhever Yngvild Sørbye i Dagbladet Dansdesigns posisjon internasjonalt, og tar opp den manglende kreditering som er blitt OL-koreografene til del:

Dans Design, vårt internasjonalt mest kjente dansekompani, har vært drevet av koreografene Leif Hernes og Anne Grete Eriksen i 15 år. De ble grundig utdannet i England, og deres status ute i dag er uomtvistelig.

Sist Hernes/Eriksen gjestet Edinburgh, sendte avisa The Scotsman en medarbeider ens ærend til Oslo på forhånd. Da duoen koreograferte OL-seremoniene, ble det knapt registrert av norske medier annet enn i start-fasen. Gjennom 14 måneder jobbet duoen med "vette"-bevegelser, forestillingskonsept og tusen brikker. Med seg hadde de hele fem koreograf-assistenter.

Nå har leder i Norsk Ballettforbund, Liv Bjørgum, gitt produsentene en smekk fordi ingen dansekunstnere ble navngitt i åpningsseremonien. I forbundets medlemsblad skriver hun: «For en skam. Ikke for oss, men for de ansvarlige og mest av alt Bentein Baardson som på denne måten ble stående med hele æren.» Med henvisning til at vi faktisk har en åndsverklov, fortsetter hun: «Det er greit å vite at vi har loven på vår side når vi må passe på å bli navngitt som koreografer.»

(Yngvild Sørbye, Dagbladet 28.5.1994,
Den som har ryggen bak)

Det kan se ut som arbeidet med koreografi til OL-seremoniene skapte et overskudd av ideer og bevegelsesmateriale. Seks av OL-danserne ble med på det neste helaftens ballettverk, som fikk meget positiv kritikk:

Den som har ryggen bak

- I Dans Designs nye forestilling, «Den som har ryggen bak», opptrer seks av de 50 OL-danserne. For én gangs skyld danser de til romantisk musikk, nærmere bestemt Chopins andre klaverkonsert, og resultatet er forheksende, Satsene brytes opp med Patric Morkaz' perkussive orgier for preparert piano.
- Det er få forunt å kombinere hypermoderne scenekunst etter Cunningham og urimpulser à la Isadora Duncan. Enda vanskeligere er det å unngå alle ballett-klisjeene som har hopet seg opp i årenes løp, slik som x antall à la seconde-posisjoner (sidespark og løft). Her er språket fantastisk variert og tilsynelatende spontant, fordi kroppen får svare som et barn på musikken så vel som på andre kropp. Kraften er så sterk at den skyller kaldt og varmt gjennom tilskuerens egen kropp på én gang.
- Som pedagoger og inspiratorer har Dans Design gitt yngre norske koreografer hardt tiltrengt selvtillit. Om noen framstår som bleke etterlikninger, gror andre som villskudd i fotsporene deres. I utenlandske avantgardemiljøer legges det merke til at Norge er i siget, til og med i forkant innen visse dansetrender.

(Yngvild Sørbye, Dagbladet 28.5.1994,
Den som har ryggen bak)

Foto: John Alfheim

BABY-FORESTILLING:

«Og de små: Svimate blikkfokuserte, og gurglingen gikk over til henrykte hvin idet danserne gjorde sin entre og Chopin fylte rommet – konsentrerte satt de der og sprellet med små bein og fektet med små armer og opplevde med hele seg ... »

(Aftenpostens rapport fra en prøve med babyer som publikum til
Den som har ryggen bak)

- Dans Design gjør et stort sprang fra OLs åpnings- og avslutningsarena til sitt nyeste koreografiske verk: «Den som har ryggen bak». Ikke bare er det et sprang i volum og syndighet, det er også et befriende sprang hva dans og koreografi angår. Eriksen/Hernes står ikke stille. De har trukket seg som dansere. Deres høyst karakteristiske tilstedeværelse på scenen erstattes nå av yngre krefter, dansemessig kan de brukes til det meste, i denne sammenheng bærer de Dans Designs «usedvanlighet» videre: Kari Anne

Bjerkestrand, Sigrid Edvardsson, Gry Kipperberg, Caroline Wahlstrøm Nesse, Arne Johan Hegdahl og Marius Kjos.

– *Koreografien er en lett, men meget intelligent, lek i og med det såkalte «gylne snitt» behaget - ertende kontrastert med mer abrupte og hardt konstruerte partier.*

Romantikkens Chopin, Cages postmodernisme – og «det perfekte uttrykkes regelverk» leker nærmest sisten med hverandre. Et overskuddsverk som både koreografisk og idémessig imponerer ved sin enkelhet.

– *Danserne leker seg inn og ut av lineære, sirkulære og diagonale formasjoner. Den enkleste linjen kan få et overraskende moment. Kontaktarbeidet som Eriksen/Hernes har vært de fremste eksponenter for i vårt land, opplever jeg her som en “high-light”. De svært kompetente danserne gir uttrykksformen et driv og en lift som jeg knapt har sett. Ikke på grunn av sin voldsomhet og brutalitet, tvert imot er det smidigheten; det nesten ikke merkbare i deres krevende og dynamiske samspill, det lekende og diskret akrobatiske som gir «sammenstøtene» en karakter som får meg til å smile innvendig.*

(Inger-Margrethe Lunde, Klassekampen 1.6.1994,
Den som har ryggen bak)

(Riksteatret sendte danseforestillingen *Den som har ryggen bak* som årets danseturné i tidsrommet 6.11.–23.11. 1994.)

I sin neste forestilling, *Kommer torden og rødt lys*, samarbeider Dansdesign med dikteren Erling Kittelsen. Han gir mye av tekstgrunnlaget og skriver dikt tilegnet danserne som senere utgis som ”I” på Aschehoug forlag.

Kommer torden og rødt lys

Kritikeren Guri Pahle Glad skriver:

Dans Design har en ny og spennende forestilling på Black Box –

– *Koreografene Anne Grete Eriksen og Leif Hernes har skapt et titalls forestillinger samt den flotte koreografien i åpnings- og avslutningsseremonien til OL på Lillehammer, og er to av våre mest kreative og interessante samtids koreografer.*

– *I samarbeid med lyrikeren Erling Kittelsen og billedkunstnerne Klara Sund og John Alfheim har de skapt enda en frodig, frekk og sær forestilling.*

– *Bachs musikk med sine rytmer og sin matematiske oppbygging skifter med samtidskomponistene John Oswald og Allain Gaussin, hvilket gir en ekstra spennende effekt i verket.*

– *Koreografien er også meget kontrastfylt med fin vekselvirkning mellom ryddige og kaotiske gruppedanser og godt koreograferte soli for hver av de seks danserne, to menn og fire kvinner.*

– *Danserne har noen utrolige utfordringer å bryne seg på, men som de mestrer med glans. Disse er blant eliten av samtidsdansere i Norge. Særlig var det morsomt å se hvilket stort potensial Arne J. Hegdahl har.*

– *Koreografien er full av barokke innfall, humor og dramatikk, og veldig fantasi-eggende. Og for en flott kostymedesigner Bjørnar Aaslund er. Hans barokke kostymer er frekke og lekke.*

– *2. mai er siste sjanse i Oslo, og så står Bergen og Festspillene for tur. Gå og se, for dette er bra!!*

(Guri Pahle Glad, Verdens Gang 30.4.1995,
Kommer torden og rødt lys)

Foto: Karl Henrik Børseth

Baroque was a new era in art history. Dans Design as well has established without a doubt a new and convincing epoch in the history of itself as a group. The choreographers have «retired». It remains to be seen, however, whether their highly personal style can be transmitted, whether there are dancers to be found who with apparent facility can carry on Eriksen and Hernes' movement language and particular black humour. The distanced calm, contact improvisation, Cunningham technique and not least the coldly calculating irony.

“Kommer torden og rødt lys”, a phrase taken from one of Kittelsen's poems, invites Frankenstein and horrors, hunters and ghosts. The irregularly shaped baroque pearl becomes in their hands an exquisite game, as intellectual as it is sensual.

(Inger-Margrethe Lunde, *Dans Design: Post Olympic*, Nordic Theatre Revue nr. 3 1995, *Kommer torden og rødt lys*)

Dansdesign nyproduserer *Fortvil ikke* fra 1988/91, og i stedet for å danse selv setter nå de to koreografene inn fire nye dansere:

Fortvil ikke

- Fascinerende med ballett, hardingfele og tromme.
- Ved åpningen av årets Festspill i Vestfold: Musikk, dans og teater i en svært så utradisjonell og progressiv oppsetting, koreografert av Anne Grete Eriksen og Leif Hernes. Forestillingen "Fortvil ikke" sto frem som en høyst fascinerende kombinasjon av dans, film, foto, farger, tekst og musikk.
- På scenen møter vi de fire danserne Gry Kipperberg, Sigrid Edvardsson, Arne Johan Hegdahl og Marius Kjos. Som oftest er de fortvilte og forvirrede. Men budskapet er altså hele tiden: *Fortvil ikke! Glimrende ballettprestasjoner.*
- Lys, farver, skygger, naturbilder, måkeskrik og bølgeskvulp bidrar på sin måte til å gjøre forestillingen spennende. Etter vår mening en åpning av årets festspill med meget kunstnerisk tyngde og kvalitet. De seks utøvende kunstnere ble da også hjertelig hyldet. De to koreografer likeså.

(Svein Berg, Tønsberg Blad 29.6.1995, *Fortvil ikke*)

Til 10-årsjubileet for samtidsmusikkfestivalen *Music Factory* i Bergen koreografer de bestillingsverket *Virtual Winter* for tre dansere:

Virtual Winter

Til åpningen av Music Factorys 10-års jubileum på Verftet i Bergen stiller gruppen Dans Design med ny forestilling. Det er fjerde gang at denne gruppen åpner festivalen for samtidsmusikk, en festival med et repertoar som ellers kanskje ikke ville blitt fremført her i Bergen.

Inspirasjonskilden til denne forestillingen har vært en nytolkning av Schuberts' musikk «Vinter-reise» foretatt av dirigenten Hans Zender for Ensemble Modern sunget av tenoren Hans Peter Blochwitz. Dermed har de to koreografene Anne Grete Eriksen og Leif Hernes foretatt en hel renselsesprosess og fjernet alt som kan forstyrre musikken, teksten og bevegelsen. Noe som i mine øyne har vært enormt positivt.

– De viser gjennom sin koreografi en ualminnelig forståelse for den stemning og atmosfære som ligger i sangene. De klarer å ta skrittet videre og langt på vei overføre dette i bevegelsene, i dansen, og danserne Gry Kipperberg, Kari Anne Bjerkestrand og Marius Kjos følger deres intensjoner opp på en mesterlig måte og overfører til publikum en sammensmeltet opplevelse av tekst og musikk.

(Fredrik Rütter, Aftenposten 24.5.1996,
Virtual Winter)

Foto: Knut Bry

Tiden bygger byen var et bestillingsverk i anledning Trondheim bys 1000-årsjubileum i 1997, og ble skapt for Olavshallen. Balletten ble laget for Trondheim Symfoniorkestres nykomponerte verk av Bertil Palmar Johansen.

Tiden bygger byen

Dette er ikke noen lokal greie i Trondheim. Dette er ballettkunst i et universelt språk og på et internasjonalt plan. Sjelden har jeg sett et knippe med så gode norske dansere på samme scene.

(Randi Haugen, NRK P2 27.10.1997,
Tiden bygger byen)

Foto: Gunnfrid Holan

– «Tiden bygger byen» er noe av det gledeligste som er skjedd i norsk dansekunst på år. Nye, originale helaftens balletter av norske koreografer er ikke hverdagskost. I den hjemlige svanedammen har vi vent oss til at det er så mye enklere og billigere å importere utenlandske kopimaskiner som forsyner oss med gamle, kjente verk i versjoner som så visst ikke utfordrer noe eller noen. Da er det herlig forfriskende med trøndere som tenker nytt og selvstendig og som handler deretter.

– Dans design har engasjert en sjelden flokk norske dansere. Alle sterke sceniske personligheter med stor og skapende dramatisk kraft, med humor, med fantasi og med en insisterende autoritet som slår rett over i salen. Endelig får man se et stort og særegent talent som Ingrid Lorentzen i fri utfoldelse, enda en gang oppleve Arne Fagerholt i stormform. Sammen med Cynthia Kai Damm, Sigrid Edvardsson, Ella Fiskum, Niklas Gundersen, Bjørn Sandberg og Karl-Erik Nedregaard gjør de dette til en minneverdig aften. Også fordi de minner oss om at norske dansekunstnere har en dramatisk drivkraft og danserisk egenart som kan feie både fnugg og svaner og prinser av scenen på et blunk – hvis de slipper til.

(Anette Mürer, Dagbladet 25.10.1997,
Tiden bygger byen)

Etter noen meget produktive danseår tar Dansdesign en 2-årig produksjonspause. Anne Grete Eriksen har blitt oppnevnt som medlem av Norsk kulturråds "Faglig utvalg for scenekunst" som representant for dansekunsten. Leif Hernes arbeider i Senter for Dansekunst for opprettelsen av

et "Dansens Hus" i Oslo, og er med på utgivelsen av flere bøker om teater- og dansekunst på Tell forlag. Begge koreografene er aktive ved henholdsvis Statens balletthøgskole og Høgskolen i Oslo. Helge Reistad er redaktør for en kunstbok om Dansdesigns 20-årige virksomhet som det arbeides med i to år, og som utkommer på forlaget Teater & Eftf. AS i desember år 2000.

Fra 1998 til 2000 søker ikke Dansdesign om produksjonsmidler, blant annet for å unngå habilitetsproblemer. Dansdesign får imidlertid stadig henvendelser om å delta ved dansefestivaler i utlandet, og i år 2000 sier de ja til en gjenopptagelse av *Virtual Winter*. Kari Anne Bjerkestrand fra den opprinnelige oppsetningen blir supplert med Gry Bech-Hanssen og Brynjar Bandlien / Norman Douglas til forestillinger ved Huddersfield Contemporary Music Festival, UK, og Northland-festivalen i Skottland. De blir presentert slik i en avis: "Norway's internationally celebrated dance company Dans Design will present *Virtual Winter* – an evening of superlative dance, to music by Schubert." Kritikerer Kenny Mathieson i The Herald skriver:

Music also lay at the heart of Dans Designs "Virtual Winter" at the waterfront in Wick. The three dancers performed an interpretation of Schubert's song-cycle "Winterreise", accompanied by the Ensemble Modern unorthodox recording of the music. The dancers evoked the wintry mode of the song, rather than the narrative, using a contemporary choreography which evoked classical styles in places.

The bleak, wintry atmosphere was evoked in lighting, costumes and colours (black and white, a touch of cool blue) as well as the choreography. It may sound gloomy, but the subtlety and beauty of the dance, combined with the unfamiliar textures of the music to ensure that was never the case.

(Kenny Mathieson, The Herald 22.9.2000,
Virtual Winter)

Den første store danseproduksjonen etter den selvpålagte "kunstpausen" fra 1998 til 2000 blir *Renverser L'espace* i Kulturkirken Jacob med premiere 13.10.2003.

Foto: Karl Henrik Børseth

Renverser L'espace

Inspirasjonen til sin nye forestilling "Renverser L'espace" har Dans Design fått fra akkurat ordene i tittelen. "Espace" betyr ganske enkelt rom, mens "renverser" er mer flertydig, f.eks. opp ned, velte, snu på hodet, motsatt, omvendt, bakvendt, himmelfallen og lamslått. Når det gjelder begrepet rom, så finnes det mye av det i Kulturkirken Jacob. Så mye at det til tider kan være vanskelig å finne balansen.

Musikkgruppen Spunk, bestående av de fire komponistene og musikerne Kristin Andersen, Hild Sofie Tafjord, Lene Grenager og Maja S. K. Ratkje, er de som fascinerer mest i "Renverser L'espace". Med dødsforakt går de løs på oppgaven, og skaper medrivende lyd i det store rommet – for her er det snakk om lydbilder, kaotisk lyd, spennende lyd, uvirkelig lyd og skikkelig bråk. Men det fungerer i sin kraftfulle energi. Det er ikke bare lyden som er energisk. Musikerne går fysisk inn i forestillingen med en tilstedeværelse og konsentrasjon som danserne bare må misunne dem, eller er det her ordet "renverser" (bytte om) kommer inn?

(Fredrik Rütter, Aftenposten 15.10.2000,
Renverser L'espace)

Kritikeren er her inne på noen av de sentrale elementene ved denne forestillingen som snur opp ned på hva de fleste dansekyndige har vent seg til å forbinde med Dansdesigns koreografi. (De begynner også å skrive navnet Dans Design (DD) som ett ord i stedet for to, av og til med bare små bokstaver.) Igjen overrasker og snur de om på tilvante forestillinger og skaper undring, begeistring og sinne. Koreografene snur om på kirkerommet, de plasserer publikum på hver side av "midtgangen" med orkesteret ved alterdelen, og slides-proeksjoner ved inngangspartiet. Denne "aveny-scene"-løsningen gjør at publikum ikke kan se alt som foregår, de må hver især velge hva de ønsker å følge med på. Dansernes "dekonstruerte" kostymer med treningstøy påmontert strutseskjørt à la *Svanesjøen*, nyutviklet bevegelsesmateriale som viser ballettens "vrangside", fall bakover, stakkato rytmer, minimalistiske gjentakelser kontrastert med vakre "klassiske løft" både fascinerer og støter.

Dansdesign koreograferer musikerne og deres instrumenter slik at deres "ikke-danseriske" bevegelser gjør seg bra på scenen, og i enkelte sekvenser toner de dansernes bevegelser ned og lar dem bli en del av lydbildet, slik at det blir et spennende dynamisk møte mellom musikk-kunstnere og dansekunstnere i scenerommet. Det blir en forestilling som setter grunnleggende spørsmålstegn ved hva som er dans og hva som er musikk, og hva som er sammenhengen mellom disse to kunststartene.

Etter dette "bombenedslaget" i den dansekunstneriske andedam går Dansdesign løs på en ny selvpålagt utfordring. De lager ballett spesielt for barn. *Den vesle vampyren*, basert på Angela Sommer-Bodenburgs barnebøker, lager de for barn fra 3. til 6. klasse i barneskolen, og den får premiere på den store internasjonale konferansen IDEA 2001 i Bergen, om drama, teater og utdanning, og blir senere spilt ved Black Box Teater i Oslo.

Foto: Helge Reistad

Den vesle vampyren

Sjelden har jeg sett en så morsom, magisk og utfordrende barneforestilling som «Den vesle vampyren».

Mange kjenner «Den vesle vampyren» fra Angela Sommer Bodenburgs barnebøker og tegnefilmer og vet at det er en gripende og morsom historie om ensomhet og vennskap. Dansdesign har fått Anton, den vesle vampyren Rydiger og resten av vampyrslekten til å danse. Klokken slår, lampen og bøkene i Antons vinduskarm svever forbi. Og Rydiger gjør sin entre mens Anton sover. Gaute Grimeland alias Rydiger flyr ikke, men han glir og klatrer og svever som en fullblods vampyr bort fra vinduet. Og sammen med søsteren Anna får han Anton til å sveve også – i dansen. Som er en nytelse. I stedet for å gi ungene en ferdig fordøyd historie, har Dansdesign satset mye på dansen og dens antydninger. Det gjør forestillingen utfordrende for

både små og store. Vi har landet på et sted midt mellom drøm og virkelighet, med skumle lyder og merkelige skikkelser.

Riktig magisk – og komisk – blir det da Rydigers blodtørstige tante Dorothea og onkel Theodor dukker opp i barokke kostymer. Det er bare som det skal være at tanten danses av en mann og onkelen av en kvinne. Og at lealause vaktmester Gribbesvart (bergenseren Alan Øyen) er den skumleste av alle med sin trepåle i beltet. . . Carte Blanche burde virkelig invitere vampyrene tilbake på gjestespill. For «Den vesle vampyren» er en strålende introduksjon til dansen.

(Ann Kristin Frøystad, Bergensavisen 5.7.2001,
Den vesle vampyren)

Carte Blanche inviterer Dansdesign til å lage en danseforestilling for neste sesong i Bergen, og komponisten og musikeren Ole Henrik Moe jr. komponerer musikken til det nye verket. I *Ad Quadratum* henter koreografene inspirasjon i den geometriske formen ”firkanten”, og med sideblikk til enkelte postmoderne malere utforsker de hvordan kvadratet kan deles opp og gestaltes i scenerommet. I dette konseptet skaper koreografene en design hvor video-installasjon inngår som en viktig del av lyssettingen.

Ad Quadratum

Scenen har fire hjørner, kvart hjørne har sin fiolin, kvart scenebillede blir satt i gang når felespillarane grip til ei av dei. Det er sjølvsagt fire dansarar. Og det er dei fire sterke, flotte dansarane som står i fokus i Dansdesigns koreografi. Dei dansar pardans, i eit uttrykk som minner om isdans utan skøyter, dei dansar som kvadratiske ensemble med velsigna bra presisjon, dei tar ut individuelle eigenskapar bruker humor, som når den mannlege halvdelen blir fyrrige kamphanar i det hallingrytmane eggjar til duell. Vi frydar oss verkeleg over den gode dansen, dei gode dansarane, mest av alt over det. Det er ein koreografi som tar tak i det tekniske så vel som det kunstneriske potensialet i Carte Blanche sine dansarar. Ad Quadratum gir dei ein langt skarpere profil.

(Solveig Grødem Sandelson, Stavanger Aftenblad 17.8.2002,
Ad Quadratum)

Dansegleden er endelig tilbake i Danseteatret.

I ”Ad Qaudratum” gjør Ole Henrik Moe jr. og Einar Mjøltnes felegnikking til en hedersbetegnelse. De spiller inntrengende fra de svakeste puss til strengene ryker. De fire danserne boltrer seg på et kvadrat i kornblått og gusjegrønt som matcher Indrani Balgobins flatterende og morsomme kostymer. De allsidige og humoristiske draktene fremmer det beste i koreografien, og vitner om godt samarbeid.

(Marit Strømmen, Bergens Tidende 14.5.2002,
Ad Quadratum)

Foto: Camilla Haukanes

Kvelden starter med en norsk urpremiere, bestillingsverket "Ad Quadratum" med undertittelen "Fire tapre dansere og kampen om firkanten" av koreografene bak Dansdesign Anne Grete Eriksen og Leif Hernes.

Også i dette verket får danserne oss til å se røtter som rører seg og beveger oss i dag. Her dreier det seg ikke om den klassiske ballettarven, men norsk folkedans som grunnmønster for et reindyrket, abstrahert moderne formspråk.

Tonefulgt av spillemennene Ole Henrik Moe jr. og Einar Mjøltnes finner de fire danserne Therese Skaug, Henriette Slorer, Shannon Anderson og Mattias Ekholm fort tonen. Lengsel og lek, kåte kast og en særegen eggende rytme slynger fortid og nåtid sammen i et nytt formfullendt verk.

(Annette Mürer, Dagbladet 14.5.2002,
Ad Quadratum)

Den neste store utfordringen for Dansdesign blir å skape dans for de aller yngste barna, for dem som knapt kan krype eller krabbe eller gå, og som mangler talespråkets begreper for å orientere seg i verden. Jeg vil hevde at for å skape god kunst for barn må kunstnerne ha en tilleggskompetanse til den kunstneriske, en dyptfølt forståelse og innsikt i hvordan barn på ulike alderstrinn opplever verden. Først etter over 20 år som profesjonelle dansekunstnere tar Dansdesign mot til seg og utforsker dansekunstens potensial overfor barn i alderen fra 0 til 3 år i forestillingen *TreMødre – Ex Auditorio*.

TreMødre – Ex Auditorio

Med bleiene på plass, og et godt tak i barnehagetantens bukser eller skjørt, trer disse førstegangsbesøkerne med et andektig uttrykk i ansiktet inn i teaterrommet. Scenograf og lysdesigner Harald Fetveit har for anledningen satset på mye lys og farger. I døren står danserne og sangerinnen på huk og tar imot barna. I det første møtet er det viktig å skape trygghet, og barnas nysgjerrighet vekkes av Linda Nielsens fargerike, og litt merkelige klær.

Tandberg synger en ny komposisjon av Ole Henrik Moe som danserne følger og reagerer på. Mest reaksjon hos barna kan observeres når danserne skaper skulpturelle posisjoner sammen. Det kan ofte se rart og morsomt ut, og det får dem til å gi sine tilbakemeldinger. Siden barna er for små til å si med rene ord hva de mener, tar de lyder og hender i bruk. Noen opplever det litt skummelt når lyset senkes, men det blir aldri farligere enn at det er nok å holde tante litt hardere i hånden. Det er ganske imponerende å klare å holde så små barns fokus i over tyve minutter. Det er jo bare å håpe at disse barna kan få jevnlig møter med levende dans og teater videre i livet. Hvem tar ansvaret?

(Fredrik Rütter, Aftenposten 14.5.2002,
TreMødre – Ex Auditorio)

Spennende og gøyale dans for alle mellom null og tre år.

Babyer på bytur og bryggesleng vil forlange å bli trillet inn på Black Box etter dette. Der tar Dansdesign imot opplevelsessugne med et lite under av en miniforestilling.

Og alt er gjennomført til minste detalj. Damen i døra samler inn billettene på huk og tre pene, snille damer viser publikum med og uten smokk veien videre til sitteplasser med silkeputer i fine farger. En liten sofa er også der, hvis danseteatret skulle bli for spennende underveis.

Men bitte små publikummere sitter musestille på fang og har mer enn nok med å følge med på hver minste lille tone og hver eneste bevegelse som lekes fram på den lyse, runde scenen.

Oppmuntrende tilrop, gjenkjennende latter og dyp innlevelse følger danserne Caroline W. Nesse og Sigrid Edvardsson. Alt til gjensidig inspirasjon for tilskuerne, danserne og sangeren Liv Gunhild Tandberg.

Noen "handling" eller "eventyrfortelling" trenger verken ungene eller koreografene Anne Grete Eriksen eller Leif Hernes. Her stoler alle på hverandre, og bevegelsene, klangen i sangen og samdansens som trylles fram setter fantasien i sving av seg selv. Ungene følger kraften, balansen, nærheten, og ømheten i bevegelse og klang med stor innlevelse, og spontane kommentarer.

En liten lykkestund for sultne publikummere mellom null og tre år har Dansdesign, komponisten Ole Henrik Moe og de tre medvirkende tryllet fram med denne forestillingen.

Ingen fedre var til stede. Men de får nok høre det. Gutta var i flertall i salen, og la ikke skjul på hva de synes om dans og pene damer.

(Annette Mürer, Dagbladet 15.5.2002,
TreMødre – Ex Auditorio)

"De danset for meg", sa min lille dattersønn på tre år begeistret etter å ha sett forestillingen på Black Box scene på Aker brygge. Det ble stor etterspørsel etter danseforestillingen *TreMødre*, og den kunne spilt for fulle hus "til evig tid", virket det som. Men i kontrast til den intime atmosfæren rundt baby-forestillingen bar det av sted til Kirkelandet kirke i Kristiansund med en forestilling i det store formatet. Dansdesign hadde takket ja til å lage en kirkeballet som bare skulle vises én gang i dette moderne kirkelokalet i forbindelse med "Kristiansund Kirke Kunst

Kulturfestival” med etterfølgende seminar ledet av forfatteren Edvard Hoem. Intensjonen med festivalen var å åpne kirken for nye kunstuttrykk, ut fra den oppfatning at det frie, skapende menneske forvalter og uttrykker noe grunnleggende menneskelig. Birgitte Solbu sier det slik: ”Når vi er i kirkerommet, leter vi alt for ofte etter en spesiell mening som vi kjenner på forhånd. En danseforestilling utfordrer oss til å gå inn i en opplevelse uten å vite hva vi kommer til å erfare.”

Hovedtemaet for festivalen var ”Det hele menneske” – en overskrift som fremmet ønsket om å gi dansen som uttrykksform en sentral plass, og gjøre noe som ikke hadde vært gjort siden 1960-tallet: å bestille et helt nytt danseverk til kirkerommet. Det ble Kristiansund festivalkvartett, musikk av Ligeti, Schnittke, Ratkje, Tylden og fantasifulle kostymer ved Ellinor Flor og ikke minst: dansere i toppform.

Foto: Karl Henrik Børseth

Kroppens Dokument

Enkelte ting verken kan eller bør beskrives med ord. Det bare må oppleves. Dette gjelder i høyeste grad ”Kroppens dokument” som ble framført i Kirkelandet Kirke i går kveld.

Hele balletten åpnet med at kirken ble mørklagt og stillheten senket seg over publikum. Et lyshjerte kom opp på glassveggen, og danserne entret scenen. Verden stod en stund stille, og vi ble bare sittende å sluke inntrykk etter inntrykk. Hvordan fire dansere som danser så forskjellig kan skape en slik helhet, var bare fantastisk å se. De nærmest lekte seg med bevegelsene og utforsket kroppens bevegelighet på en fascinerende måte. Skyggebildene på veggene forsterket helhetsinntrykket, og gav oss følelsen av å være totalt fanget i dansernes bevegelser.

(Ellen-Marie Pedersen, Tidens Krav 28.9.2002,
Kroppens Dokument)

Helt på tampen av det begivenhetsrike danseåret 2002 rakk Dansdesign å vise årets fjerde danseproduksjon for scenen: *Ubudne gester*. En litt "rocka" ungdomsforestilling med et røft og stilisert formspråk med egen DJ og to instrumentalmusikere.

Foto: Helge Reistad

Ubudne gester

Lekent og dynamisk

Fire kvartetter i sprekt dynamisk samspill mellom lyd og bevegelse, dansere og musikere. Dansdesign holder koken.

Fra det myke, lette, til det spretne, energiske – og innimellom borti det klovnete. Det risses opp små tegninger, spilles med assosiasjoner til ballettens språk eller til sosiale gester, alt satt sammen med smak for en som regel passelig veksling mellom balanse og ubalanse.

Etter tre kvartetter bestående av to dansere og to musikere i sving, bombarderes vi av cymbal-klang, før Ole Henrik Moe inntar scenen med fela si. Han spiller til buehårene flagrer, mens alle tre danserne leker med ham og musikken hans. Det blir en finale som tar med seg det beste i en forestilling som er kompleks og krevende, men ikke virtuos, spenningsfylt, men likevel helhetlig. Dessuten fungerte Parkteatret utmerket som ramme: Åpent, uformelt – med en egen slags verdighet. Det passer det i grunnen å si om forestillingen også.

(Margrete Kvalbein, Verdens Gang 19.12.2002,
Ubudne gester)

I det året Dansdesign avrundet sitt 25-årsjubileum som frittstående skapere av ny dans for scenen, får Anne Grete Eriksen og Leif Hernes den prestisjetunge Heddaprisen. Dette er så vidt jeg vet første gang en forestilling laget av en frittstående danse-/teatergruppe blir hedret av det etablerte teatermiljøet på denne måten. Det er også første gang Heddaprisen blir utdelt for en barne- og ungdomsforestilling. Heddaprisen er en særegen skulptur i bronse laget av skulptøren Nina Sundby, og ble overlevert prisvinnerne på en tilstelning 26. oktober 2003.

TreMødre – Ex Auditorio

Juryen skriver:

Årets barne- og ungdomsforestilling er en forestilling som treffer sitt publikum usedvanlig godt. Kunstnerne bak forestillingen har lang fartstid i norsk scenekunst og de

har flere prestisjetunge prosjekter bak seg. Arbeidet kjennetegnes av en helt særegen stil, hvor visualiteten og bevegelsen er det sentrale.

Dette har de her benyttet til det fulle, og de har derigjennom skapt en forestilling som på formidabelt vis fanger oppmerksomheten til en publikumsgruppe som ellers ikke blir mange scenekunstopplevelser til del, nemlig de aller minste – de i aldersgruppen null til tre år. Prisen for beste barne- og ungdomsforestilling går til Anne Grete Eriksen og Leif Hernes i Dansdesign, for forestillingen TreMødre.

(Juryen bestod av teatersjef Carl-Morten Amundsen (Teatret Vårt), teatersjef Ingjerd Egeberg (Rogaland teater), redaktør IdaLou Larsen (www.scenekunst.no), teatersjef Vidar Sandem (Det norske teatret) og teatersjef Kristian Seltun (Black Box Teater).

Hedda arrangeres av Norsk teater- og orkesterforening og Norsk teaterlederforum med støtte fra Aksel Waldemar Johannesens minnefond v/Haakon Mehren.)

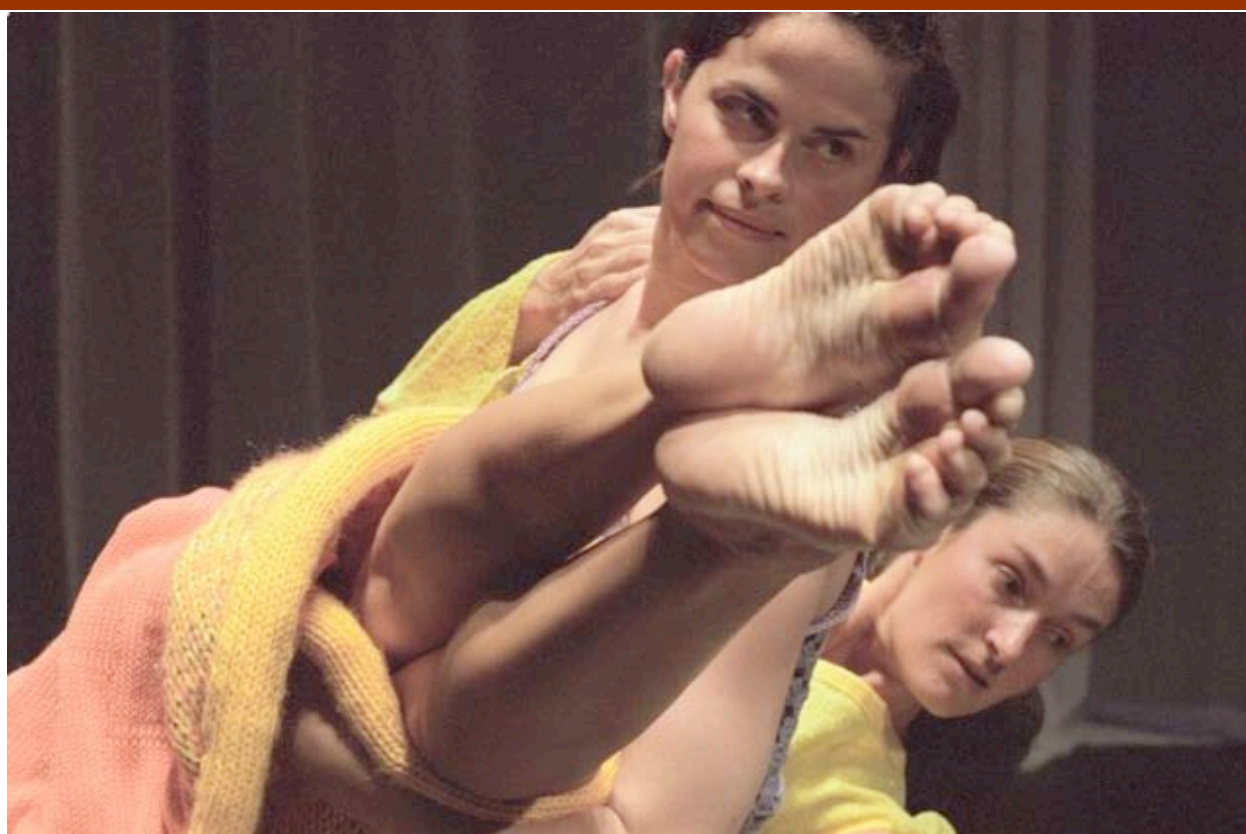

Foto: Karl Henrik Børseth

Kunstutvikling og akademisk

TreMødre – Ex Auditorio ble på mange måter et gjennombrudd for forståelsen for spedbarnets og småbarnets rike evne til å ta imot og tolke kunstneriske uttrykk gjennom lyd og bevegelse, form og farge. *TreMødre* ble spilt på Norsk kulturråds konferanse "Barn møter Kunst / Children meet Art" 19.11.2003, og ved den internasjonale konferansen "Glitterbird, Art for the Young" ved Høgskolen i Oslo 25. juni 2004. Resultatet av denne visningen ble at *TreMødre – Ex Auditorio* ble flyttet ut av den norske andedam og fikk prøve vingene lenger nede på det europeiske kontinentet. Forestillingen ble nyinstruert og ble sendt på en to måneders turné over store deler av Frankrike med danserne Caroline Wahlstrøm Nesse, Gry Kipperberg og Kari Anne Bjerkestrand. Forestillingen ble på mange måter et gjennombrudd for at også små barn mellom 0

og 3 år har stort utbytte av kunst, også i land hvor mange nordmenn kan ha vanskelig for å gjøre seg forstått fordi de ikke kan språket. *TreMødre* viste at musikk, dans, form og farge på teaterscenen kan være et internasjonalt språk som blir forstått av unge og gamle i alle aldre.

Etter initiativ av Arne Fagerholt, leder av *Carte Blanche* i Bergen, ble forestillingen nyinstruert. *Carte Blanche* overtok den transportable riggen med inndekning og det hele, satte inn noen av sine dyktige dansere, og vips hadde de en ferdig turnéforestilling på spilleplanen, designet og instruert av Dansdesign. Forestillingen hadde premiere den 17.11. 2005 på Den Nationale Scene i Bergen, med Guro Nagelhus Schia, Camilla Spidsø, Lena Meland og Hege Holte Østby som dansere. Forestillingen ble tatt opp igjen i november–desember 2007, og turnerte i Trøndelag og på Sunnmøre.

At denne forestillingen holder høyeste internasjonale nivå, blir også senere bevist ved at *TreMødre* gjentatte ganger ble nyinnstudert etter gjentatte oppfordringer, og senest det året Dansdesign fylte 30 år, i 2008, sendte Dansdesign sine dansere ut på ny turné med *ThreeMothers / Trois Mères – Ex Auditorio* til Düsseldorf i Tyskland, men først arrangerte Dansen Hus noen visninger av forestillingen i Oslo.

På mange måter avslutter *TreMødre* det foreløpig siste utforskningsområdet for Dansdesign: kunst for de aller minste barna under 3 år. De har siden oppstart i 1978 utviklet nye danseteknikker og undervisningsmetoder i tråd med Rudolf Labans teorier om dans og bevegelse, de har utprøvd Merce Cunninghams og John Cages sjanseteorier, Steve Paxton (mfl.) sine improvisasjonsteknikker, og ulike former for film- og fotoprojeksjoner som del av danseforestillinger, i samarbeid med Klara Sund og John Alfheim. Også i forbindelse med utviklingen av dansefilm og videogrammer blir naturen noe mer enn kulisser: De danser på forrevne klipper og gamle fort, i huler og nedslitte fabrikklokaler. Å danse i naturen under vanskelige forhold får sitt foreløpige klimaks med OL i 1994 (åpnings- og avslutningsseremoniene), hvor de var ledende koreografer for 50 profesjonelle dansere og alle amatørdeeltagerne.

Fra 2003 utvikles nye undersøkelsesområder/prosjekter innen alle disse nevnte områdene. Leif Hernes arbeidet sammen med Ellen Os (leder) i Norsk kulturråds 3-årige ”Klangfugl-posjekt” som skulle utvikle kunstprosjekter rettet mot de yngste barna. Dette arbeidet ble meget vellykket, og fører til en oppblomstring av kunst for de yngste barna i Norge. Arbeidet blir ført videre i EU-prosjektet ”Glitterbird”, hvor han samarbeider med Ellen Os (leder) og Ivar Selmer Olsen, og dette prosjektet fører til en økt interesse for kunst for de yngste barna også internasjonalt. Leif Hernes arbeider 50 % som professor i drama ved Høgskolen i Oslo (HiO) (som er organisatorisk vertskap for Glitterbird-organisasjonen), og Anne Grete Eriksen arbeider i 50 % stilling som professor i koreografi ved Kunsthøgskolen i Oslo (KHiO). Hun utarbeider en CD-rom med tittelen ”Action towards Articulation” basert på intervjuer med noen av de fremste koreografene i Norge, og med utvalgte klipp fra deres danseriske uttrykk (KHiO 19.4.2004).

Vesle Einsteins juleønske

Etter initiativ av Arne Fagerholt, leder av *Carte Blanche* i Bergen, satte Dansdesign i gang forberedelsene til en juleforestillingen for skolebarn. Med utgangspunkt i astrofysikeren Albert Einsteins barnlige undring og geniale vitenskapelige teorier over temaet tid og rom formet Leif Hernes og Anne Grete Eriksen et danserisk og teatralt scenisk univers i samarbeid med scenograf Leiko Fuseya og lysdesigner Torkel Skjerven. Det lydlige universet ble utformet av Markus Hernes, og alt levendegjort av det faste danseensemblet ved *Carte Blanche*. Urpremière 5. Desember 2006.

Foto: Helge Reistad

Vesle Einsteins juleønske

Carte Blanche: «Vesle Einsteins juleønske»

Koreografi: Dansdesign v/Leif Hernes og Anne Grete Eriksen

Scenografi/kostymer: Leiko Fuseya

Lys: Torkel Skjerven

Musikk/lyd: Markus Hernes, Beethoven, Vivaldi mfl.

Vesle Einsteins juleønske

Guro Istad, Bergens Tidende 9.11.2006, skriver følgende i en forhåndsomtale:

Det handler altså om fredsbudskap, men også "under" og "undring" er stikkord. Uten nysgjerrigheten som utgangspunkt hadde neppe Einstein funnet ut noe som helst. Og denne nysgjerrigheten er så absolutt tilstede hos barn.

Leif Hernes: Jeg forstår fint lite av de teoriene til Einstein, men jeg forstår mye av naiviteten og åpenheten rundt fysiske krefter.

Her følger hele kritikken fra Bergens Tidende 6.12.2006:

For alle som er nysgjerrig på dans og bevegelse

Med «Vesle Einsteins juleønske» byr Carte Blanche og koreografduoen Dansdesign på en underlig og undrende forestilling med mye humor og varme. Carte Blanche fremstår som et trygt kompani, og de bruker forestillingens fargerike scene som sin lekegrind. Dansdesign har gitt danserne i Carte Blanche mye å boltre seg i. Hernes og Eriksen er kjent for et visuelt uttrykk med en god porsjon lekenhet. Alt er stort og synlig, fra kostymene til objektene danserne tar i bruk. Bevegelsene er tydelige, med mange luftige,

akrobatiske løft og sprang, men de er også detaljerte. Vesle Einstein med det umiskjennelige håret sparker forestillingen i gang. Det er hans nysgjerrige personlighet og vitenskapelige oppdagelser som er selve inspirasjonen for forestillingen. Vesle Einstein bærer også på en hemmelighet. Den lille hemmeligheten skal ikke avsløres her, men vi følger den, godt gjemt i en hvit koffert, under hele forestillingen. Den hvite kofferten er ikke bare en måte å skape undring på, den er også en ypperlig kilde til bevegelse. Det er akkurat det som er forestillingens store styrke. Dette er en forestilling som handler om bevegelse. Dansdesign har skapt en koreografi som viser et stort spekter av bevegelser, hvordan de skapes i rom og i dansernes kropp, uten at det fremstår som et pedagogisk prosjekt. Fysikkens lover, Einsteins oppdagelser, ligger til grunn. Danserne i Carte Blanche utforsker disse lovene med en lett og ledig holdning. De viser oss hvordan vekt gis og tas i de mange løftene de utfører. De skyver og trekker hverandre over scenegulvet. Bevegelser lages i kjeder, slik at vi ser hver danser tar dem på seg for så å sende dem videre til den neste danseren. Danserne synliggjør musikkens rytmer i sine kropp. Noen bevegelser er gjenkjennelige, andre gjør et visuelt og fysisk inntrykk.

(Melanie Fieldseth, Bergens Tidende 6.12.2006,
Vesle Einsteins juleønske)

Schreibstück/Skrivestykke

Den detaljerte oppskriften på hvordan koreografien *Schreibstück* skal gjennomføres, finnes i et manuskript i form av en bok med anvisninger, skrevet av koreografen Thomas Lehmen. Her blir det gitt regler om at danserne må ha skrevet navnet sitt på kostymet, som ikke må koste mer enn en viss sum, alle danserne skal ha lik lønn og diettgodtgjørelse. Han gir klare regler for hvor danserne skal oppholde seg på scenen til enhver tid, og han stiller spørsmål om hvem som har rettighetene til dansen, han som har skrevet stykket, de tre koreografene eller danserne. Noen av disse reglene blir beskrevet på hjemmesiden til Project Arts Centre i Dublin i forbindelse med den irske premieren 26. oktober 2006:

Schreibstück/Skrivestykke

Schreibstück is a score for dance written by German choreographer Thomas Lehmen. Any new production of Schreibstück must include three versions. These three versions, from Ireland, Norway and Austria, premiered in Tanzquartier Wien (Vienna) in March 2006 with further performances in Dansens Hus (Oslo) in April 2006. For Schreibstück, one author, three choreographers and nine dancers unite in a performative dance canon. The piece wanders over the stage; the different interpretations meet and conflict with one another in the shared space. With this work, which received its world première in 2002, the author of Schreibstück, German choreographer Thomas Lehmen, takes up interesting problems of authorship and repeatability.

På samme hjemmeside finner vi en detaljert oversikt over hvem som står bak prosjektet, og det viser seg at det er et stort internasjonalt apparat som står bak:

Production Credits

Idea and concept: Thomas Lehmen. Conceptual cooperation with Petra Roggel and Katrin Schoof. Choreographic cooperation with Marc Rees. Choreography: Dansdesign (Anne Grete Eriksen and Leif Hernes), Tanzverein Erdberg / Andrea Bold, Rebecca Walter Production Thomas Lehmen, Petra Roggel.

Creation of the Irish version of *Schreibstück* was initiated by The Institute of Choreography and Dance.

Cast: David Ender, Inger Malene Glette, Gry Bech Hansen, James Hosty, Fearghus o' Conchúir, Katherine o' Malley, Cezary Tomaszewski, Martin Tomann, Lone Torvik.

A project in the framework of IDEE (Initiatives in Dance through European Exchange), supported by Culture 2000.

Danseforestillingerne i Dansens Hus i Oslo 7. og 8. april 2006 ble godt besøkt av et engasjert og kyndig publikum, og forestillingen får omfangsrik forhåndsomtale i Dagsavisen av Geir Rakvaag, og med et halvsides bilde av Mimsy Møller (Dagsavisen 7.3.). Men ingen dansekritiker viser seg for å se resultatet av dette spennende internasjonale samarbeidsprosjektet om å lage dans sammen, uten på forhånd å ha samarbeidet. Den eneste profesjonelle kritikken jeg har funnet fram til, er hentet fra Wiener Zeitung, og er skrevet etter premieren i Wien 29.3. av Von Verena Franke. Hun mener at dette er en fascinerende idé, og at deler av forestillingen ganske enkelt er genial.

Eine Tanzpartitur dreimal anders

Eine ungewöhnliche, aber sehr interessante, intellektuelle Annäherung an die Tanz- und Performancekunst zeigte Thomas Lehmen Mittwochabend im Wiener Tanzquartier.

Von seinem „Schreibstück“ existieren bereits 18 Versionen, nun ist weitere zu bestaunen. Für jede Vorstellung ersucht Lehmen drei Choreografen aus verschiedenen Ländern, sein Tanzskript in neue Choreografien umzusetzen. Nach einer Vorbereitungszeit treffen sich dann drei Teams mit jeweils drei Tänzern, die die Tanzpartitur mit verschiedenen Handlungsanweisungen – jede dauert eine Minute – voneinander unabhängig erarbeiten und schliesslich performen. Das Ergebnis lässt sich sehen: Jede Anweisung wird unterschiedlich dargestellt. Parallelen in den drei Choreografien sind nicht zu erkennen.

Das erste Team des Abends aus Oslo, in der Choreografie von Anne Grete Eriksen und Leif Hernes, zeigt klassische Grundschriffe, die sich in moderne Repertoire auflösen. Die drei Tänzerinnen präsentieren sich als fundierte moderne Performerinnen. Rebecca Walter choreografiert für das zweite Team aus Cork in Irland eine amüsante Dreiecksgeschichte mit breiten, aber einfachen Bewegungen.

(Von Verena Franke, Wiener Zeitung 30.3.2006,
Schreibstück)

Foto: Helge Reistad

Witziger Höhepunkt

Als absoluter Höhepunkt entpuppt sich die witzige und skurrile Choreographie für das Team von Andrea Bold. Ihre Interpretation der Tanzpartitur mit gealterten Performern drängt die anderen Teams, in der Hintergrund. Die oft etwas dümmlich wirkende Darsteller – David Ender, Cesary Tomaszewski und Martin Toman – präsentieren die einzelnen Aufgaben wie ein Stück in sich, das sie stetig weiterentwickelt. Und dabei vergessen sie nicht die Präzision in den Bewegungen, in Raum und der Interpretation. Bolds Humor, gepaart mit Lehmens Partitur, ist einfach genial. „Faszinierende Idee“

(Von Verena Franke, Wiener Zeitung 30.3.2006,
Schreibstück)

JUV hadde urpremiere 10.8.2006, og allerede dagen etter har Aftenposten et stort fotografi av forestillingen og en grundig kritikk signert dansekritikeren Marit Strømmen. Hele anmeldelsen tas med, mye fordi den har mange av de faglige elementene som mange andre anmeldelser av ”koreografi i naturen” synes å mangle.

Foto: Helge Reistad

JUV

Ruvende urpremière

Et eventyrlig sveis av en forestilling utført i nærkamp med en vill, gudbrandsdalsk foss. Møtet mellom dansere, klatrere, akrobater, padlere og musikere – i et juv – flytter grensene for scenekunstens muligheter utendørs.

Trangen til å pusse brillene og klype seg i armen stimuleres på det sterkeste i Peer Gynt-stemnets gigantsatsing "Juv".

Fra nedstigningen til den enestående utendørsarenaen, et terreng det nærmest er galskap å skulle lage scenekunst i, til og med balansescenen øverst i juvet under avslutningen, er forskjellen på drøm og virkelighet blitt mindre. Men køen av fantastiske høydepunkter er helt reell, et resultat av kunstnerisk pågangsmot i overflod.

Halsbrekkende.

Den mest takknemlige oppgaven har scenograf Astrid Maria Sætren hatt. Med en foss i halsbrekkende fall nedover et juv som utgangspunkt har hun lagt til noen få, men stemningsfulle elementer. Forestillingen begynner i sivet hun har laget. Skapningene som myldrer der, i Indrani Balgobins høye hatter, er 26 i tallet. Blant dem er ni av landets fremste samtidsdansere.

Dansen etablerer seg raskt som forestillingens tyngdepunkt på en 250 kvadratmeter stor scene i elven, forøvrig en arena som er tiltenkt dans også i fremtiden. Hele tiden

utfordres oppmerksomheten av innslag til vanns, til lands, i fjellet og, ikke minst, i luften. Sangerinnen Øyonn Groven Myhren og et knippe eminente musikere fremfører blant annet tekst fra Ibsens "Peer Gynt", men i hovedsak bygger "Juv" på sagntradisjonen om den lokale Per. Handlingen er spredt utover et så stort areal at det er umulig å følge alt med øynene samtidig. Likevel bidrar både koreografi og musikk til å samle en idérikdom som lett kunne blitt uformelig og rotete.

Fosse-samba.

Komponist Bjarne Kvinnsland har tidligere gjort seg bemerket blant annet som akkompagnatør for reisende på Nydalen T-banestasjon og som formidler av lyden fisk produserer. I "Juv" er den buldrende fossen selvskreven solist, men lyden blandes energisk med lokale slåtter, stemmer og sydende sambarytmer.

Unikt.

Koreografisk er det ikke lett å finne nordiske paralleller til Dansdesigns nåværende uttrykk. Et slags slektskap kan likevel tenkes med koreografen Philippe Decouflé. Både han og Dansdesign har koreografert for de olympiske lekene. Men mens franskmannen for ofte tipper over i en utflytende form for nysirkus, beholder Dansdesign med "Juv" en stadig prioritering av det rent danseriske – enten det utføres som trinn på en scene eller som ekstremsport høyt og lavt i juvet. Bevegelsene er store og abstrakte nok til å synes i den storslagne naturen, samtidig er de naturtro nok til å inneholde besnærende detaljerte innblikk i menneskets kamp med krefter i og utenfor seg selv.

Forestillingen danses i første omgang til og med søndag. Går det som Peer Gynt AS ønsker, lever forestillingen videre også til neste år.

(Marit Strømmen, Aftenposten 11.8.2006,
JUV)

Foto: Helge Reistad

Ellers er nok dette for langt å reise for landets dansekritikere, for med unntak av Aftenposten er det få riksaviser som anmelder forestillingen rent kunstnerisk. Flere aviser skriver side opp og side ned, og de lokale avisene skriver gjerne om forestillingen ut fra en lokalpolitisk vinkling. Men også *JUV*s kunstneriske kvaliteter får etter hvert større plass. I Gudbrandsdølen Dagingen av 12. august 2006 siterer Kristin Veskje den kunstneriske lederen for Ibsenåret, teaterregissør Bentein Baardson, med at *JUV*-oppsetningen er ”Det største som har skjedd i Ibsenåret”. I Gudbrandsdølen Dagingen av 9. august 2008 skriver anmelderen Per Ivar Henriksbø at forestillingen er blitt ”*JUV*elen i Peer Gynt-stemnet”. Sterkere kan det ikke uttrykkes i en lokalpatriotisk avis.

Kunnskap om forestillingen spres raskt i dansemiljøet. Allerede i september 2006 presenterer redaktør Ann-Marie Wrangle i svenske Danstidningen en lengre artikkel skrevet på svensk, og med et titalls fotografier fra forestillingen.

I somliga av Ibsens skådespel har naturen och naturkrafterna en viktig symbolfunktion. I Dansdesigns föreställning Juv (floddal eller canyon) är själva naturen omskapad till en teaterscen där människorna sätter livet på spel för att visa oss något av livskraften i Ibsens storverk. På en och samma gång är det rent svindlande för alla sinnen hur slagverksinstrument, sång, saxofonen och bockhornet skapar en rytmisk puls genom hela föreställningen, medan ljusdesignern utformar fjällsidorna och spelplatserna på så sätt att det våldsamma scenrummet ständigt skiftar karaktär och tar vara på de speciella och intima situationerna såväl som de storståtliga dramatiska och överraskande ögonblicken.

Utdrag av redaktør Ann-Marie Wranges oversettelse av Helge Reistads artikkel om *JUV*.
Danstidningen nr. 4, septembernummeret 2006.

FAKTA:

Mye av Dansdesigns inspirasjonsmateriale er basert på lokale sagn om Peer Gynt(er). Men Ibsens *Peer Gynt* har også i stor grad påvirket utarbeidelsen av allkunstverket. Forestillingen er et stedbundet kunstverk som skildrer møtet mellom kultur og natur og møtet mellom tradisjon og kunst.

Urpremiere 10. august kl. 22.30

Fire framsyninger under Peer Gynt-stevnet i 2006

Spillested: Bersveinshølen i elva Frya, Ringeby kommune

Tilskuerkapasitet: 650 per forestilling

Varighet: 70 minutter

Produsentselskap: Peer Gynt A/S

Produsent: Katinka Rydin Berge

Koreografi: Dansdesign; Anne Grete Eriksen og Leif Hernes

Musikk: Bjarne Kvinnsland

Dramaturg: Halldis Hoaas

Medkoreograf: Anne Bryhn

Lysdesign/pyro: Inger Johanne Byhring og Elisabeth Kjeldal Nilsson

Kostymedesign: Indrani Balgobin

Scenografi: Astrid Maria Sætren

Dansere: Lone Torvik, Guro Rimeslått, Ingunn Rimestad, Kristina Søetorp, Ingeleiv Berstad, Marianne Haugli, Inger Marlene Glette, Gry Bech-Hanssen, Ida Wigdel (og Erika Hebbert)

Larsen fra 2007)

Musikere: Øyonn Groven Myhren, Karl Seglem, Markus Hernes og Eirik Raude

Balansekunstnere: Eskil Rønningsbakken, Julie Grønnesby Heir, Lea Moxnes og Veronica Ljosnes.

Modellflyartist: Svein Arne Johannesen

Fjellklatring: Kristian Brønstad / Margrethe Granly Kristiansen

Elvepadlere: Flemming Vatne, Anders Aasheim, Martin Vollen, Hannah Paul-Aarvold, Kate Donnely og Morten Eilertsen. I 2008: Mariann Sæther (ansvarlig), Curtis Tyler, Rob Wilson, Ruth Gordon

Til sammen deltar det på scenen:

26 dansere (9 profesjonelle og 17 amatører)

2 akrobater/balansekunstnere

1 modellflyfører

5 padlere

9 musikere

JUV ble nyinstruert tre ganger, i 2006, 2007 og 2008. For hver oppsetning var det nye amatørdansere, amatørmusikere, kajakkpadlere og nye linedansnumre. For hver nye oppsetning ble forestillingen forandret og justert, og nye aktører, assistenter og frivillige måtte trenes opp og settes inn i forestillingens "dramaturgi". De profesjonelle musikerne og danserne, og annet nøkkelpersonell, var med hele veien.

Den 9.8. 2008 ble forestillingen spilt for siste gang. Den var da blitt spilt i alt 11 ganger for godt over 7000 publikummere. Folk hadde hvert år kommet langveisfra for å oppleve eksperimentell dans og musikk midt på natta, langt inne i svarteste skogen, i et trangt juv, ofte i et hustrig vær med kald trekk fra elva. Mange kom for å se forestillingen flere ganger. Her tas med en av lokalavisenes anmeldelser av 2008-forestillingen.

Foto: Helge Reistad

JUVelen i Peer Gynt-stemnet

Det bøttet ned under torsdagens premiere. Men hva gjorde det når scenekunstforestillingen JUV er i ferd med å bli den kunstneriske juvelen i Peer Gynt-stemnet?

Premieren i midnattstimen torsdag kveld ble en klissvåt affære i striregn. Ikke desto mindre ble det en feststund i Bersveinhølen ved Frya. Jeg var til stede også under fjor-årets premiere. Da var riktig nok ikke himmelens sluser åpne. Været var ikke den eneste forskjellen. I midnattstimen torsdag kunne jeg registrere at oppsetningen har gjort et sprang framover fra i fjor. Den er ikke bygd om. Rammen, formen og innholdet (handlingen?) ligger fast. Som med Peer ved Gålåvatnet går JUV i de samme sporene fra ett år til det neste. Her skal det være gjenkjennelse.

Imidlertid har koreografene Anne Grethe Eriksen, Leif Hernes og Anne Bryhn, samt dramaturg Halldis Hoaas gjort noen kløktige håndgrep. Ikke store, men slik at de har gjort uttrykket enda tydeligere og enda mer profesjonelt. Årets JUV virker strammere og enda mer bevisst.

Vanskelige forhold med mye regn til tross, og derfor glatt scene, gjorde ikke premieren enkel for de medvirkende. Men de taklet forholdene likevel, uten at mine øyne og øvrige sanser klarte å oppfatte feilskjær. Balansekunstner Eskil Rønningsbakken og hans partner var enda fem hakk råere på line 40 meter over elva, enn i fjor. I siste del av forestillingen dukker han opp som en annen Gollum langt der borte. Lyssatt.

Bare regnet hindret oss i å bli overopphetet. Hva finner han på neste år, tro? JUV utfordrer og pirrer hele vårt sansespekter. Det er dristig scenisk kunst med sitt multiuttrykk, der jord og fjell, ild og vann smeltes sammen med lyd og bevegelser. De eksistensielle elementene er grunnmuren. Musikalsk spenner oppsetningen fra ur- og folketonen til eksperimentell jazz. Jeg sier bare GRATULERER og roper et rungende HURRA!

(Per Ivar Henriksbø, Gudbrandsdølen Dagingen 9.8.2008, JUV)

MOT HIMLALEITE! SAUDA TOUR EN L'AIR

Før den siste JUV-forestillingen er ferdigspilt, setter Dansdesign i gang med et enda større vågestykke. De blir bedt av den ansvarlige direktøren for den europeiske kulturbyen Stavanger 2008, Mary Miller, om å koreografere en fjelltopp. Valget faller på fjellet over Sauda, hvor stormvindene kommer inn direkte fra Nordsjøen. Scene må bygges, lys- og annet komplisert teknisk utstyr må settes opp og prøves ut midt på vinteren, med snøstormer, sprengkulde og mørke som vanskelige motstandere. Sunniva Sipus skriver innsiktsfullt om oppdraget og koreografenes tanker omkring oppsetningen i dansekunstnerens fagblad "På spissen" nr. 1 2008:

Oppdraget for Stavanger2008, Mary Miller, lød som følger: «I want you to choreograph a mountain.» Valg av scene falt på nest siste platå før man når toppen av fjellet på Sauda Skisenter, 600 m.o.h., derav også tittelen Mot Himlaleite!. Himlaleite er et lokalt uttrykk for et sted mellom himmel og jord som man drømmer seg til og søker mot, men som alltid er like langt unna når man forsøker å nærme seg. Altså en slags søken mot det uoppnåelige.

Det skrives mye om prosjektet i de lokale avisene, og mye av vinklingen går på økonomi, kulturpolitikk og alle mulige lokale forhold, slik som arrangementets betydning for lokal

turisttrafikk. Selve forestillingen vekker stor begeistring, men ingen riksdekkende aviser skriver kritikk av en av de største utendørsoppsetninger etter åpnings- og avslutningsseremoniene under OL 1994 på Lillehammer. Både *JUV* og *Mot Himlaleite!* er stedsspesifikk kunst som i vanskelighetsgrad og profesjonell utførelse på mange måter overgår OL-seremoniene fra 1994. Så langt jeg kan se, er det bare noen meget få profesjonelle kritikere som har vist interesse for å vurdere disse allkunstverkene i en større koreografisk sammenheng. Det som typisk nok gis stor oppmerksomhet fra flere skribenter, er lokale forhold, og at den kunstneriske lederen for Stavanger 2008 blir så glad og rørt over den fantastiske kunstopplevelsen i Saudafjellene at hun mister både ”munn og mæle”.

Mot Himlaleite!

Unikt og uforglemmelig

«*Mot Himlaleite!*»-forestillingen ble det spektakulære farts-, farge- og lydshowet som ble lovet i forkant.

Rundt 1000 tilskuere klappet ekstatisk og lenge etter at samtidsdanserne, musikerne og skiakrobatene var ferdige.

Torsdag kveld var været så bra som det kan bli en kveld tidlig i mars, vindstille og klart. Vokalensemblet Sonor fra Sauda, de 13 danserne i Dansdesigns koreografi, musikerne, jibberne og snowboarderne skapte sammen med videokunstner Marianne Selsjord en unik og uforglemmelig forestilling.

(Stein Roger Fossmo, Rogalands Avis 6.3.2008,
Mot Himlaleite!)

Foto: Per Inge Fjellheim

Miller rørt til tårer i Sauda

Mary Miller var på gråten av glede etter forestillingen i Sauda torsdag.

– Dette ble en fantastisk forestilling. Det ville ikke vært mulig uten Norges beste dansekompani, Dansdesign. Det ville heller ikke vært mulig uten engasjementet og ståpåviljen til alle i Sauda, som har vært med på å gjøre dette mulig. Sauda må dessuten ha en av de beste ordførerne i Laura Seltveit, sa Miller rett etter forestillingen.

Dypt rørt

Hun var tydelig dypt rørt, og skjelven i stemmen da hun hyllet Sauda-byen og dets innbyggere.

Den én time lange forestillingen var i hovedsak preget av samtidsdans med lydkulisser, stykket opp av spektakulær ski- og brettkjøring.

Stuntmannen Eskil Rønningsbakken lagde show med å kjøre ned bakken i håndstående på en kjelke, han kuttet is med motorsag og gikk opp i håndstående på blokkene.

(Stein Roger Fossmo, Rogalands Avis 7.3.2008, JUV)

Jeg tar med i helhet det som kommer nærmest en anmeldelse av verket, selv om store deler er reportasjepreget og ikke sier så mye om det koreografiske eller utførelsesmessige. Ikke én av de profesjonelle danserne, eller verdensstjernene på ski, blir nevnt med navn:

MAKEN TIL HIMLALEITE

Mary Miller var så rørt etter premieren på Mot Himlaleite i Svandalen i Sauda at ho nesten mista munn og mæle.

Stavanger 2008-sjef Mary Miller har snakka lenge og vel om at poenget med kulturhovudstaden er å bringa folk saman, gi dei noko å strekka seg etter – og at dette året skal gi oss noko stort og spektakulært som aldri før er sett her i regionen. Etter å ha sett gårsdagens premiere, var talefossen gått i stå. Miller, som sjølv hadde ideen til ei framsyning som kopla dansarar med skiløparar, fann nesten ikkje ord. I Sauda har heile bygda gått saman om å få på plass ei framsyning rogalendingar aldri har sett maken til. Her har proffar, amatørar, frivillige, unge og gamle i ei tradisjonell industri- og skibyggd langt inne i ein fjord i Ryfylke stabla på beina ei framsyning som både er moderne, abstrakt og nyskapande – samtidig som ho spelar på noko så lokalt og typisk Sauda som fjell, snø og skisport. Mot Himlaleite! er både lokalt og globalt på ein gong, det er både tradisjonsrikt og moderne. Og så koplar det saman dei to tradisjonelle motsetnadene natur og kultur på ein måte som knapt kunne blitt gjort nokon annan stad enn nettopp i Norge. Og kanskje særleg på Vestlandet.

Natur

Nordmenn, og særleg protestantiske vestlendingar, har eit forunderleg forhold til natur. Og til nyting. Ein kan liksom ikkje setja seg ned og slappa av med godt samvit før ein har slite seg litt ut, men til gjengjeld skal nytinga liksom vera ekstra stor når ho er velfortent. Dette spelar også Mot Himlaleite! på. Aldri før har så mange menneske gått opp skibakkane i Svandalen som i går; ein tur gjennom naturen med utsikt til industribygda langt der nede, til industrikulturen. Me som gjekk fekk opp både puls og temperatur, og

gjorde oss slik fortente til å nyta. Dei som tok trekket levde opp til den andre norske klisjeen: Me er fødte med ski på beina, og slik tar me oss også fram mot himlaleitet, staden der jord og himmel møtest og går over i kvarandre. På vegen frå toppen av trekket og inn til Djuvsbotn begynner det å bli surrealistisk og lett naturstridig. Ikkje bare er 850 menneske på veg opp på fjellet, 600 meter over havet, mens sola er på veg ned. Nei, midt i den kvite naturen står det plutsleg eit mannskor, ei teatergruppe, eit trekkspellag og ein gjeng som dansar linedance til kørtrimusikk i snøen.

Samansmelting

Den definitive samansmeltinga av natur og kultur skjer ikkje før me er komne inn på sjølve amfiet, der tribunen er av snø, scenen er av snø, og fjellveggen som reiser seg mot oss er like kvit. Den kalde vinterlufta blir plutsleg fylt av fuglekvisper. Snøen blir malt lilla av lys. Og inn kjem blandakoret Sonor frå Sauda, proffe dansarar og musikarar, i flotte kostyme. Så blir snøen gjort om til dansescene. Koreografane Anne Grete Eriksen og Leif Hernes i Dansdesign hadde også ansvaret for opnings- og avslutningsseremonien under OL på Lillehammer, og det kan ein for så vidt sjå. Men så begynner det altså formeleg å regna skiakrobatar gjennom lufta, så halsbrekkande at det går stadige gisp gjennom publikum. Heile tida blir den kvite fjellveggen fylt av 3-dimensjonale lysbilete, flammor står høgt til vers høgt til fjells, og heile fjellmassivet der bak, i himlaleite, blir lyst opp i ein kulisser så mektig at ein knapt har sett maken. Lydbiletet er abstrakt, elektronika kopla saman med akustiske instrument. Moderne og abstrakt er også dansen og det fantastiske lyset som blir projisert mot snøen. Her er dermed ikkje enkelt å seia nøyaktig kva som skjer eller kvifor. Men som visuell og estetisk oppleving, er dette heilt sjeldant. Og tilgjengeleg som bare det. Sauda har strekt seg. Til himmels.

Mot Himlaleite Sauda tour en l'air

Stad: Svandalen i Sauda, 6.–9. mars.

Lengde: Ein time

Koreografi: Anne Grete Eriksen og Leif Hernes

Musikk: Bjarne Kvinnslund

Videokunst: Marianne Selsjord

Lysdesign: Inger Johanne Byhring

Kostyme: Indrani Balgobin

Med: 90 dansarar, songarar, musikarar, jibbarar og balansekunstnar Eskil Rønningsbakken

Mot Himlaleite! er det fremste eksempelet så langt på det Mary Miller har snakka om at Stavanger 2008 kan bety.

(Jan Zahl, Stavanger Aftenblad 6.3.2008,
Mot Himlaleite!)

Dockplats 2010

I 2009 gjorde Dansdesign forundersøkelser og tekniske eksperimenter med den nye samarbeidspartneren innen billed- og videoprojeksjoner, epí: Mark Viktov og Lene Juhl fra København. Anne Grete Eriksen og Leif Hernes hadde blitt kontaktet av Skånes Dansteater i Malmö og ble forespurt om de kunne overføre sine erfaringer fra koreografi i ulendt terreng i Norge til et stort, urbant miljø i Malmö, nærmere bestemt det gamle Kockums skipsverft, hvor en ny bydel skulle bygges ut. Og de dro ned og undersøkte forholdene grundig før de satte i gang.

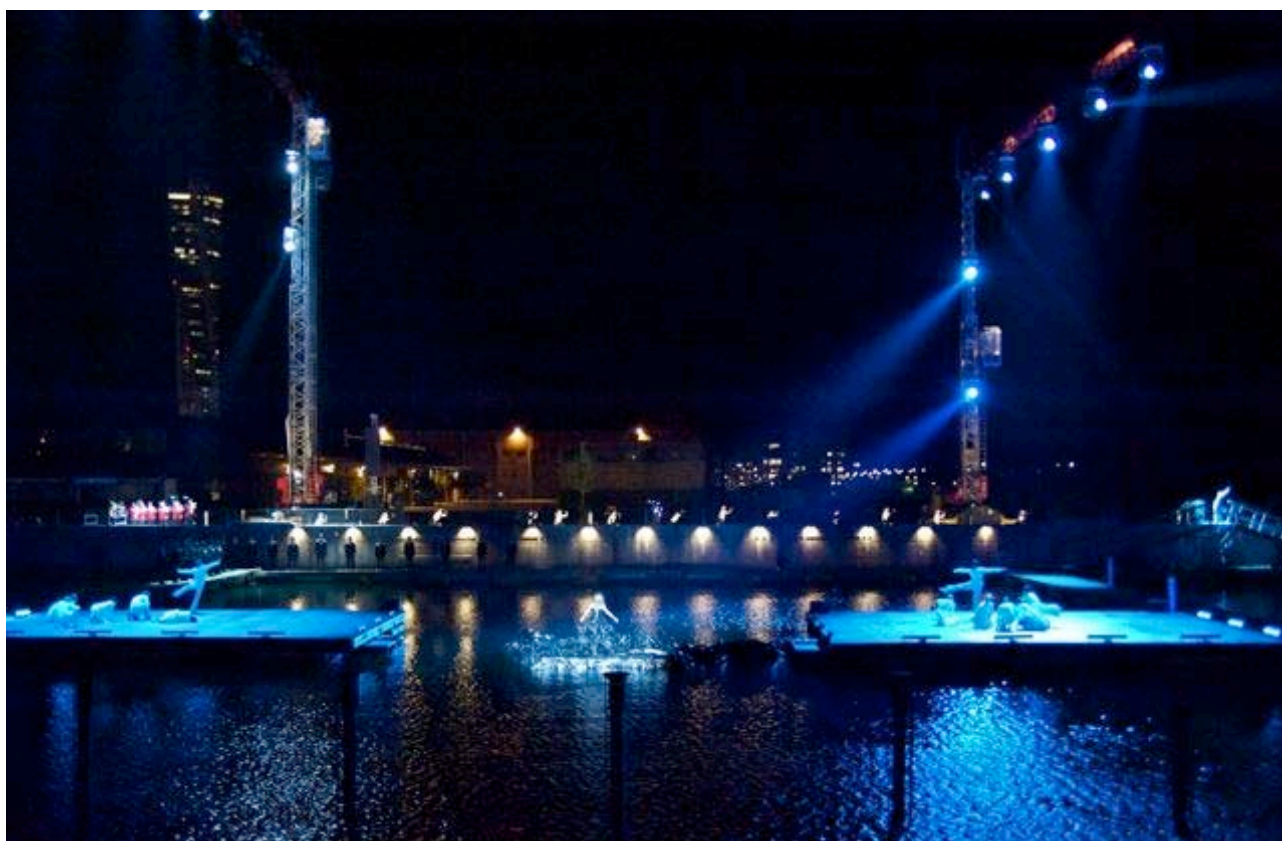

Foto: Helge Reistad

Skånes Dansteater skrev inledningsvis på sin hemsida om Dockplats 2010:

I samband med att Skånes Dansteater firade 15 år som egen institution och fem år i Dockan bjöd vi på en platsspecifik utomhusföreställning vid Dockan i Malmö. Dockplats 2010 var en storslagen föreställning i samarbete med simhoppare, konstsimmare, dykare, klättrare, musiker, körerna Svanholm Singers och Aquarello, Limhamns Brassband och dansstudenter från Skolen for Moderne Dans. Över 200 personer var involverade i detta jätteprojekt som också bjöd på specialskriven musik, film och videoprojektioner.

För regi och koreografi stod Dansdesign, Leif Hernes och Anne Grete Eriksen, som bl. a. gjort invigningen av OS i Lillehammer. Föreställningen innehöll projektioner av videokonstnärerna epi och nykomponerad musik av Bjarne Kvinnsland. För kostym svarade Anna Bonnevier och för ljusdesign Thorsten Dahn. Dramaturg var Halldis Hoaas.

I samband med Dockplats 2010 gjorde kompositören Bjarne Kvinnsland en ljudinstallation som han kallade Ljuden av Skåne. Under några månader åkte Bjarne runt i alla Skånes kommuner och samlade in olika ljudmiljöer. Ljuden representerade något viktigt i lokalmiljöerna, både i kraft av igenkännbarhet och vad de refererar till. Alla ljud vävdes sedan in i föreställningen. Ljudinstallationen skänktes till det nya Regionhuset i Malmö.

Dockplats 2010 var en extraordinär föreställning. Med denna har Skånes Dansteater visat på kapacitet att driva mycket stora projekt. Det var också Skånes Dansteaters största publikumsuccé någonsin.

Dockplats 2010 visades den 9-12 september i Dockan, Malmö med fri entré. De fyra föreställningarna sågs av över 18 500 personer.

Dockplats 2010

Mörkret har sänkt sig över Malmö. En rännil av människor har målmedvetet slingrat sig mot platsen där Kockumskranens fot en gång stod. Nu är krankajen i stället full av människofötter, ivrigt trampande inför dansföreställningen Dockplats 2010.

Det är i särklass den underligaste dansscen jag sett, där jag står på kajkanten och ser ut över vattnet. På andra sidan är det mörkt. Tre enorma kranar höjer sina siluettarmar över Båghallarna där Malmö Dansteater huserar sedan fem år tillbaka. I fonden vrider sig Turning Torso av förväntan. Det gör jag med och jag blir inte besviken, i alla fall inte till en början. Kranarmarna svänger ut och blir strålkastare. Ett tiotal simhoppare ställer sig ytterst på kajkanten med ryggarna ut mot vattnet. Vackert vitklädda avtecknar de sig mot den svartskimrande vattenytan. Så gör de baklängesvolter ner i det iskalla vattnet. De kommer till ytan och klättrar upp på smala, höga pålar med plattformar mitt ute i vattnet, dyker igen och gör, med en grace så man kan gråta, allehanda saltomortaler. Det är vackert, skräckfyllt och suggestivt.

De vitklädda dansarna får hjälp av kören. Körledaren och sångerskan Sofia Söderberg Eberhard är iklädd en klänning av svart plast, som likt ilandfluten olja på tång slingrar sig ut över pontonen hon står på.

Finalen blir lika fantastisk som inledningen. Två slagverkare på flytbryggor bygger upp ett crescendo som fullföljs av Sofia Söderberg Eberhards kulliknande slutsång. Hänföra är ordet.

(Sophie Lossing, Skånska Dagbladet 10.9.2010)

Halva stan tycks denna tosdagskväll vara på väg till samma ställe, nämligen Kockums skeppsdocka nära Västra Hamnen i Malmö för att se urpremiären på Dockplats 2010. Åt andra hållet cyklade åtskilliga tusentals av Kockumsarbetarna på 1970-80-talen. Jag minns tydligt det stolta tåget av arbetarmassor som vände hemåt från stadens stora industriplats. I den gigantiska platsspecifika utomhusföreställningen "Dockplats 2010" ser vi dansare bli Kockumsarbetare som jobbar däruppe på taket ovanför dockans bassäng. Föreställningen firar både att Skånes Dansteater fyller 15 år och att den haft sina nya lokaler vid Kockums i fem år. Svetsaren i föreställningen är en tydlig erinran om Kockums varv som varit en viktig del av Malmös identitet som industristad, en av många industrier som lades ner på 1980-talet, cirka tio år innan Skånes Dansteater startade.

Föreställningen är ett urbant allkonstverk som vill minnas Malmös historia med musik, sång, poesi och dans med drygt hundra personer på den stora spelplatsen där vi i publiken står på tå för att kunna se allt. Bäst syns de koreografiska verk som framförs uppe på taket, trots att ljuset ibland inte räcker till. I nattmörkret vid dockan växlar dramatisk ljusdesign, videoinstallationer och nyskriven musik med koreografi i en intuitiv föreställning som ger olika aspekter, reflexioner och bilder från tiden före den nya ordningen i Malmö.

Numren avlöser varandra i högt tempo; scenisk poesi blir en kontrast till lekfullt elegant vattendans, en ensam rödklädd person hängande i en vajer svävande i luften, en trumslagare på flotte, en manskör i en båt som sjunger Göran Sonnevis dikt "Oceanen" medan den manstarka orkestern spelar vid bassängkanten. Tempo och stil påminner inte så lite om nycirkusens anda men här fokuserar man på dansen såklart.

Så blir "Dockplats 2010" en dynamisk, spretig, rolig föreställning med politiska implikationer.
(Ingela Brovik, Helsingborgs Dagblad)

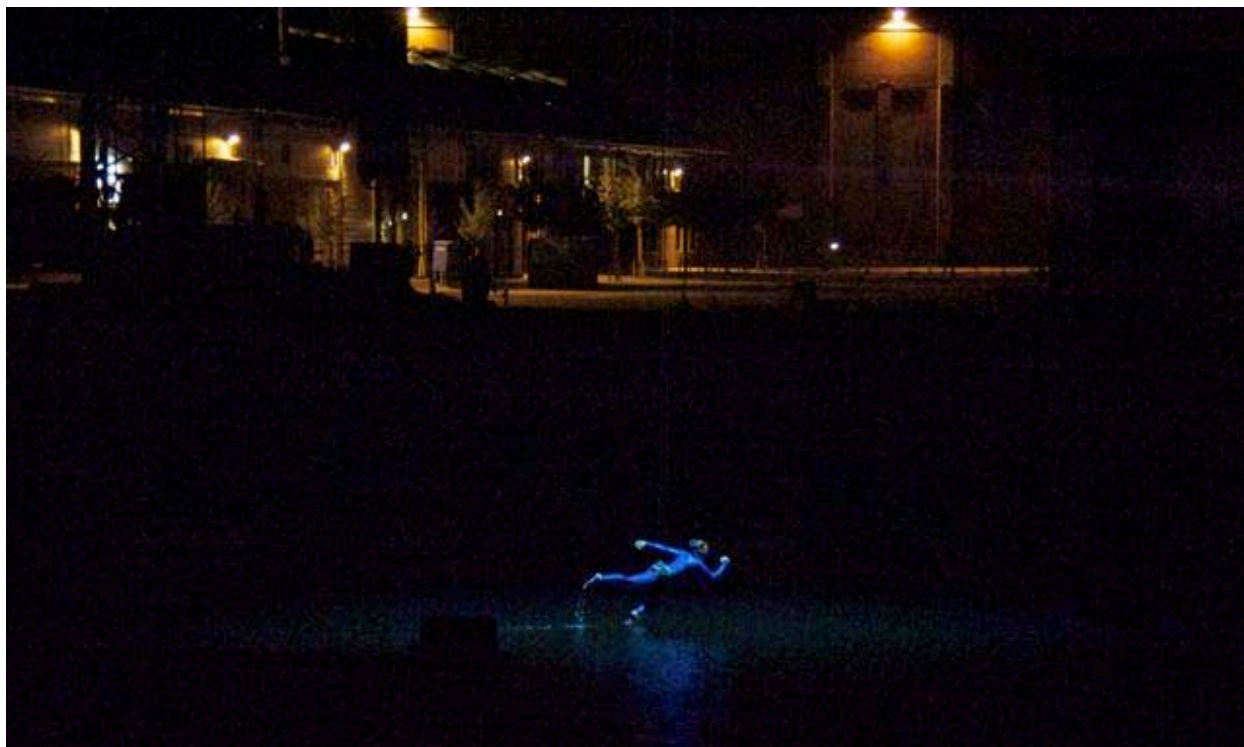

Foto: Helge Reistad

Med makalösa mastodontverket Dockplats 2010 firar Skånes Dansteater 15 år. Och jag blir blank i ögonen.

Skånes dansteater har satsat stort och tagit in Anne Grete Eriksen och Leif Hernes – de två trollkonstnärerna till koreografer som är kända för invigningen till OS i Lillehammer. Och duon målar som väntat med stora penseldrag. Det är dykare på uppdrag under vattnet, uppklädda körsångare i båtar och en trapetskonstnär som drömskt glider snurrar genom luften och flirtar med vattnet. Och så kommer ett flygande minitefat hexakopter kallas det visst! Solisten Sofia Söderberg Eberhard poppar upp från ingenstans i spännande jätteplastklänning. En massa fina dansare från ensemblen och från Köpenhamn har vi också, så klart.

Tack vare ett följsamt tempo och ett överväldigande och genomgående, lyriskt uttryck glömmar man både tid rum, regn och kyla.

Egentligen känns det fel att bryta ut en del av ett sådant här verk, men jag vill ändå nämna de tydligast koreograferade delarna av verket då dansarna synliggörs. Linjerna är ovanligt enkla, raka och dansarna påfallande synkroniserade. Lite av den disciplinerade samstämmigheten hos de underbara konstsimmarna från G140 Hermes verkar ha spillt över på koreografen och blivit till något gjort. Över huvud taget känns Dockplats 2010 som ett sammanhållet, harmoniskt och livsbejakande jubileumsverk.

(Liv Landell Major, Expressen 10.9.2010)

Foto: Helge Reistad

Under overskriften: "En manifestation av industrimiljöers skönhet" tar Tor Billgren speciellt för sig forestillingens hyllest av den gamle arbeidsplassen og lydbildet, signert Bjarne Kvinnsland:

Föreställningen börjar redan långt innan utsatt tid genom den ström av människor som drar sig mot Dockan till fots eller cykel, som gångna tiders varvsarbetare vid arbetsdagens början, mitt och slut. Därmed blir publiken en del av den iscensättning av Kockums och varvets glansdagar som "Dockplats 2010" vill vara.

Det som främst bidrar till att föreställningen blir en lyckad iscensättning av varvet är Bjarne Kvinnslands ljuddesign. Inspelade varvsgubbar blandas med telegrafi, skutknarr, nithammare, vågskvalp och plåtdån – det mesta framfört live av slagverksspelare. En väldig fartygsmotor med startsvårigheter blir grunden till en hypnotisk rytm. Det är otroligt snyggt.

"Dockplats 2010" är en hyllning till platsen, dess historia och samtid. En manifestation av industrimiljöers skönhet, en studie i förfallets estetik och en utvidgning av dansen som konstform...

(Tor Billgren, Sydsvenskan 10.9.2010)

Det är som en dröm jag tror jag har drömt. Eller skulle kunna ha drömt. En båt glider tyst på det mörka vattnet, i den står rader av svartklädda män i hatt och sjunger. Bibelns bilder eller bilder av flodfärden på Styx till Hades. En stark bild som tar tag i mina egna, inre. Manskören Svaholms Singers med bleka ansikten i vitt ljus återkommer också på kajkanten tvärs över dockan, då med texter av Göran Sonnevi.

Skånes Dansteater fyller 15 år och firar generöst med en stor multikonstföreställning i den gamla skeppsdockan bakom teatern i Båghallarna i Malmös gamla varvsområde, nu med idel

nybyggen. Regnet öser ner när jag är på plats under paraply, men dessbättre håller det upp. Vi faller ner alla paraplyer och sänker axlarna och njuter, tar in och följer med. Det är mycket! Dykare, konstsimmare, dansare, orkester, kör, "vertikaldansare", det vill säga en i linor hängande akrobat/dansare, Claudine Ulrich. Från en av de gamla arbetskranarna, också den ljussatt, svängs hon ut över vattnet och skutt-dansar-flyger på vattenytan i en magnifik sekvens som trotsar tyngdlagarna helt konkret.

(Margareta Sörenson, Expressen Scenebloggen 13.9.2010 og Danstidningen)

La Bohème

Den Nye Opera, Bergen

Dansdesign hadde under utprøvingen av billed- og videoprojeksjoner i samarbeid med epí funnet at dette var en ekspertise og teknologi de ønsket å satse på ved neste produksjon. For første gang hadde de blitt bedt om å ha regi og koreografi av en nyoppsetning av Puccinis legendariske *La Bohème* for Den Nye Opera, Bergen. Så nærmest parallelt med forberedelsene til utendørsforestillingen i Malmö jobbet Dansdesign med epí og danserne Lone Torvik, Gry Bech-Hanssen og Mattias Ekholm om å utarbeide skisser til dans og projeksjoner for *La Bohème* i Oslo sommeren 2009. Også dette ble en teknisk krevende oppsetning som hadde premiere i Bergen bare to måneder etter storsatsningen i Malmö.

Under overskriften "Bohemene får nytt liv i Bergen" skriver den anerkjente kritikeren Torkil Olav Baden en anmeldelse på hjemmesiden til NRK den 6.11.2010. (Vi tar med kritikken i sin helhet fordi den på en god måte eksemplifiserer kompleksiteten med slike store oppsetninger med høyt kvalifiserte profesjonelle aktører, en rekke barn og unge og flere tekniske og kunstneriske faggrupper som må fungere godt sammen for å lykkes. Alt ansvaret hviler på dem som har den overordnede regien):

Den multimediale oppsetningen av Puccinis opera "La Bohème" pumper friskt blod inn i operatradisjonen. Samtidig er den en skjønnhetsopplevelse med publikumsappell.

La Bohème, opera av Giacomo Puccini. Tekst: Luigi Illica og Giuseppe Giacosa etter en roman av Henri Murgers. Uroppført i Torino i 1986.

Solister: Ann-Helen Moen (Mimi, sypike), Nina Gravrok (Musette, sanger), Serio Blazquez (Rodolfo, dikter), Mads Wighus (Marcello, Maler), Torbjørn Gulbrandsøy (Shaunard, musiker), Jacob Zethner (Colline, filosof), Stefanos Kroneos (Benoit, husvert og Alcindoro, byrådd) og Håkon Matti Skrede (Parpignol, leketøyselger).

Den Nye Operas barnekor, KorVest og Bergen Filharmoniske kor. Kormester: Håkon Matti Skrede.

Dansere: Lone Torvik, Gry Bech-Hanssen, Suzie Davis, Mattias Ekholm, Mattias Rønningen, Magnus Eide Myhr.

Dirigent: Andrew Litton.

Regi og koreografi: Dansdesign (Anne Grete Eriksen og Leif Hernes).

Scenografi og video: epí (Mark Viktov og Lene Juhl, Danmark)

Kostymer: Leiko Fuseya.

Produsert av Den Nye Opera.

Premiere i Grieghallen 6. november. Spilles til 12. november.

Foto: Helge Reistad

Puccinis klassiske historie handler om seks unge og amorøse kunstnere. De lever sorgløst fra hånd til munn og drømmer om kunstnerisk gjennombrudd og berømmelse. Handlingen foregår midt på 1800-tallet, men Operaselskapet Den Nye Opera i Bergen gjør dramaet tidløst med moderne og til dels science fiction-aktige kostymer og en minimalistisk scenografi. Store videoprojeksjoner og dansere skaper et overdådig scenebilde med sterke og rene farger, og med denne oppsetningen bekrefter Bergen sitt ry som et sentrum for operafornyelse.

Spektakulær

Det var et dristig valg av Den Nye Opera å gi regioppdraget til koreografene Anne Grete Eriksen og Leif Hernes. Med sitt kompani Dansdesign er de unike i sitt slag med avantgardistiske og spektakulære oppsetninger på scener innendørs og utendørs som ved OL i Lillehammer.

Deres kreative innspill til en fornyelse av operaformen gjorde sterkt inntrykk i Grieghallen lørdag, og publikum var begeistret med på den uvante sceniske innpakningen.

Bilderom

En stor sofa og noen snøfonner av bomull er den eneste scenografien, og man skulle tro det ville bli stusselig på Grieghallens store scene.

Men den perfekt avviklete videoprojiseringsen på store skjermer skaper overdådige bilderom og meningsfulle assosiasjoner, enten det er abstraherte bylandskaper, vinflasker, blomster eller bølgende hav.

Som romantisk billedkunst

På samme måte som i 1800-tallets romantiske billedkunst bruker de danske videokunstnerne Lene Juhl og Mark Viktor naturen som en avspeiling av menneskets indre landskap.

Og når en lang arie kan bli statisk, skaper former og farger i langsom endring en spennende dynamikk.

Gjenklang

Sangernes personligheter får en ekstra gjenklang av seks dansere. Dansdesign er ikke de første som øker persongalleriet på scenen med figurer som viderefører og utvider stemningsregisteret.

Det kan være forvirrende, men ikke her.

De fine danserne er nennsomt brukt og beriker dramaet. De kan også være fruktbare kontraster som når Rodolfo synger inderlig om sitt livs drømmer, og en danser formidler hvordan det bobler inne i ham.

Futuristisk

I den store og frodige gatescenen gjorde store og små sangere i koret en flott innsats i sine futuristiske vinterdrakter.

Men leketøyselgeren bare hørte vi, og hans vanligvis kaotiske gatehandel var åpenbart slilisert bort.

Fulltonende

Bergen filharmoniske orkester med nitti musikere under en samlende Andrew Litton gjorde Puccini sjeldent fulltonende, men tok også av og til luven fra sangerne på scenen.

Meksikanske Serio Blazquez i hovedrollen som dikteren Rodolfo var dessverre indisponert, men ga løfter om en glansfull tenor når basillene slipper taket.

Brystsvak

Derfor ble det kvinnene som sto sterkest sanglig, både Ann-Helen Moen som sypiken Mimi og Nina Gravrok som sangeren Musette, begge med vakre og slagkraftige sopraner.

Mimi var freidigere og mer moderne enn den tradisjonelle brystsvake sypiken, og det var befriende.

Poetisk rom

Sangerne virket bare i beskjednen grad som ofre for store koreografiske inngrep. De ble heller litt tilbakeholdne i forhold til dans og video rundt seg, og det var antakelig en fordel.

Slik balanserte de mot det store poetiske rommet med video og menneskelige bilder.

Friskt blod

Denne multimediale oppsetningen er en modernisering på verkets premisser, og den pumper friskt blod inn i operatradisjonen.

Samtidig er den en skjønnhetsopplevelse med publikumsappell.

(Torkil Olav Baden, Musikkredaksjonen, NRKs hjemmeside 6.11.2010)

Foto: Helge Reistad

De lokale avisene i Bergen hadde mange forhåndsreportasjer over flere sider, særlig fokusert på lokale personligheter og barn som deltagere. Den kunstneriske kritikk var kortere, og på langt nær så fyldig og begrunnet som kritikken til Torkil Olav Baden i Musikkredaksjonen i NRK.

Den moderne scenografien og det kompromissløse konseptet er denne forestillingens fremste kvaliteter. Store videoskjermer på scenen sammen med mange futuristiske finesser skaper en særegen stemning som griper. Dramaet som utspiller seg er tidløst, ikke minst på grunn av praktfull musikk og en handling som folk forstår.

(Espen Selvik, Bergens Tidende 7.11.2010)

Dansdesigns regi og koreografi bar preg av lekenhet og kreative løsninger, særlig i bruken av dansere som paralleller til librettoens hovedpersoner.

Sammen med den grafiske scenografien ved den danske kunstnerduoen Epi, klarte de å modernisere den berømte operaen fra 1896 uten at det noensinne føltes påtatt.

Kostymedesigner Leiko Fuseya gjør dette til en fryd for øyet med sine fantasifulle kreasjoner.

Dette eksploderer i et visuelt fyrverkeri i slutten av 2. akt, der samtlige av oppsetningens aktører er på scenen. KorVest, Bergen Filharmoniske Kor og Bergen guttekor (med fire jentestemmer) bidro med sitt til at denne scenen ble en av de vakreste undertegnede har sett på en lokal scene.

(Karoline Skuseth, Pulsen, Bergensavisen 7.11.2010)

Film – Dance to be Murdered By

Rekonstruksjonen av denne produksjonen fra 1988, spilt på Dansens Hus som del av CODA-festivalen i 2011, er spesiell fordi CODA-festivalen / Danseinformasjons "Historie-prosjekt" vekker skaperne av dansen opp fra en lang tornerosesøvn som pensjonerte dansere. Men etter å ha sett på noen av sommerens siste prøver før forestillingen ble spilt på ny med originaloppsetningen den 15. og 16. oktober 2011, synes jeg det har gått uforskammet bra med "de gamle dansekroppene". De bringer mye av den ungdommelige energien fra den opprinnelige oppsetningen, men også utvidede og mer nyanserte relasjoner mellom "scene-rollene", utført av de tre danserne Anne Grete Eriksen, Leif Hernes, Solveig Leinan Hermo og skuespillerne Roy Lie Jonassen og Gerald Pettersen. Fotograf og filmkunstner John Alfheim står for de mange innslag av film- og billedprojeksjoner hvor vi ser de ungdommelige "filmstjernene" fra 1988 boltre seg på skjermen, dansende opp og ned fjellsider, sett opp mot de nå "modne" aktørene på scenen. De filmatiske sekvensene ble for øvrig laget før sceneforestillingen i 1988, og var et grunnleggende dramaturgisk element i den dramatiske oppbyggingen på scenen, så også i 2011. Men billedsekvensene med "juxtaposition" mellom aktørene på scenen i 2011 og filmsekvenser av de samme menneskene for over 23 år siden er både overraskende og rørende. TIDEN og DØDEN som tema blir forsterket ved denne sammenstillingen av personene på scenen, og de sprelske danserne på 23 år gamle filmopptak.

Foto: Helge Reistad

Film – Dance to be Murdered By, fra 1988, rekonstruert med de opprinnelige kunstnerne på scenen i 2011. På bildet: Leif Hernes og Gerald Pettersen.

Vurdering av dansekritikernes kritikk av Dansdesign

Kritikerne har med få unntak vært enige om at Dansdesigns ballettverk har vært nyskapende, utfordrende, spennende, personlige og av høyeste kvalitet. Ballettverkene har fått kritisk oppmerksomhet og rosende omtale av betydelige kritikere i Norge og utlandet. Jeg har vurdert de følgende opplistede kritikker og hentet korte sitater fra noen av dem. Dette for å tydeliggjøre kritikernes noe nølende interesse og undring de første årene, til den etter hvert samstemte enighet om at Dansdesign fra midten av 1980-tallet ble regnet som Norges mest betydelige og internasjonalt mest anerkjente dansegruppe. I 1993 pensjonerer de seg som dansere og koreografer, og fortsetter som bare koreografer, produsenter og regionsvarlige. Deres siste sceneforestilling før "kunstpausen" *Tiden bygger byen* i 1997 høstet stor anerkjennelse.

Fra og med år 2000 tar Dansdesign fatt på ny med turneer i utlandet som høster gode kritikker. De utfordrer publikums og kritikeres forutinntatte holdninger til dans og musikk, og skaper verdslige og ikke-verdslige balletter for ulike kirkerom. Det kvalitativt nye er at koreografene søker nye utfordringer ved å lage balletter for skolebarn og for de aller yngste barna. Dette gjør de med stor kunstnerisk innlevelse og innsikt i barnenaturen, og også på dette området må de to koreografene i Dansdesign sies å fungere på høyeste internasjonale nivå. (Dette blir tydeliggjort ved at EU i 2003 ga støtte til et prosjekt om kunstformidling til barn med en kostnadsramme på 11 millioner kroner over tre år, et prosjekt som Leif Hernes, sammen med Ellen Os og Ivar Selmer Olsen, var en av de ledende drivkreftene bak.) Utdelingen av Heddaprisen til Leif Hernes og Anne Grete Eriksen 26. oktober 2003 manifesterte at Dansdesign var en av de frittstående gruppene som har hevet omverdenens forståelse for betydningen av den frie skapende scenekunsten.

Dansekritikerne har sett på Anne Grete Eriksen og Leif Hernes i Dansdesign som noen av Europas ledende koreografer, med spesialene innen store prosjekter utendørs, og det har ført til at store etablerte kunstinstitusjoner har bedt dem inn til samarbeid. De har klart å beholde sin kunstneriske frihet som koreografer ved også å ta ansvaret for den kunstneriske ledelsen samt regionsvaret.

Billed- og videoprojeksjoner fra dans utendørs, som ble utviklet i samarbeid med John Alfheim og Klara Sund på 1980-tallet, ble videreført av Marianne Selsjord i *Mot Himlaleite!* (Saudafjellene), og av epí (Mark Viktov og Lene Juhl) i *Dockplats 2010*, Skånes Dansteater, Malmö, og innendørsforestillingen *La Bohème* ved Den Nye Opera, Bergen, i 2010. Også dette er blitt sett på som spennende og nyskapende av de få sentrale kritikerne som fant fram til spillplassene i juv og på vinterlig høyfjellsvidde.

Høsten 2011 rekonstruerte Dansdesign sin forestilling *Film – Dance to be Murdered By* med originalbesetningen fra 1988, for CODA-festivalen i Oslo. For første gang på 18 år danset de offentlig siden de gikk av med pensjon som dansere i 1993.

På meg virker det som dansekritikerne på 1980-tallet og utover var dyktige til å sette Dansdesigns kunstneriske uttrykk og utvikling inn i en dansehistorisk, kunsthistorisk og samfunnsmessig kontekst. Det ser ikke ut som avisene i dag er like interesserte i å følge de dansekunstneriske strømningene fra 1980- og 90-tallet. Alle kunstnere liker å bli sett og vurdert av kyndige kritikere som kan informere både kunstnere og publikum på en klar og informativ måte. Det gjelder særlig unge og uetablerte kunstnere, slik som Dansdesign en gang var – for noe over 33 år siden.

Film – Dance to be Murdered By, fra 1988, rekonstruert med de opprinnelige kunstnerne på scenen i 2011: Solveig Leinan Hermo, Leif Hernes, Anne Grete Eriksen, Gerald Pettersen og Roy Lie Jonassen.

Foto: Helge Reistad

OVERSIKT OVER KRITIKERE / SKRIFTLIGE KILDER

Lisi Carén, Dagbladet 1.11.78: *A Cosmic Joke*
Fernanda Sparre Smith, Morgenbladet 7.5.80: *Sidetrinn, Lady in Waiting, Bippe-Bippe Kolm*
Fernanda Sparre Smith, Morgenbladet 10.12.80: *Pandoras Eske*
Erik Pierstorff, Dagbladet 17.12.82: *Tempus Fugit*
Fernanda Sparre Smith, Morgenbladet 20.12.82: *Tempus Fugit*
Eva Krøvel, Aftenposten 12.12.83: *Tempus Fugit*
Elisabeth Frich, Morgenbladet 13.12.83: *Tempus Fugit*
Eva Krøvel, Aftenposten 3.10.84: *Easy to Love*
Åse Løvset Glad, Bergens Tidende 15.12.84: *Easy to Love*
Erik Aschengren, Berlingske Tidende, København 9.5.85: *Easy to Love*
Eva Krøvel, Aftenposten 5.6.85: *Easy to Love* (bearbeidet versjon)
Hans Chr. Sørensen, Arbeiderbladet 11.6.85: *Easy to Love*
Jack Anderson, The New York Times 15.4.85: *Easy to Love*
Nina Kraft, Norway Times, New York 25.4.85: *Easy to Love*
Åse Løvset Glad, Bergens Tidende 15.12.85: *Tempus Fugit*
Sigrid Bøe Grønstøl, Nationen 11.3.86: *Knut Gribb tar Bergenstoget*
Emte Stag, Nationen 21.10.86: *Tid nok og Trippin' the Light*
Ellen Pollestad, Nordlys 4.12.86: *Kontrapunkt*
Eva Krøvel, Aftenposten 17.7.87: *Trippin' the Light*
Hans Chr. Sørensen, Arbeiderbladet 18.7.87: *Trippin' the Light*
Åse Løvset Glad, Bergens Tidende 2.11.87: *Trippin' the Light*
Eva Krøvel, Aftenposten 25.7.88: *Film – Dance to be Murdered By*
Hans Chr. Sørensen, Arbeiderbladet 25.7.88: *Film – Dance to be Murdered By*
Lars Elton, NRK P2, Notabene 25.7.88: *Film – Dance to be Murdered By*
Henny Mürer, NRK 14.12.89: *Fortvil ikke / Couvade*
IdaLou Larsen, Nationen 11.1.90: *Fortvil ikke / Couvade*
Helen DeBellis, Aftenposten 23.11.89: *Fortvil ikke / Couvade*
Svein Berg, Tønsberg blad 6.12.89: *Fortvil ikke / Couvade*
Margaret Ljunggren, Verdens Gang 5.11.90: *Kraft/Power*
Elisabeth Frich, Aftenposten 29.11.89: *Fortvil ikke / Couvade*
Emil Otto Syvertsen, Fædrelandsvennen 21.12.90: *Fortvil ikke / Couvade*
Cristopher Bowen, The Scotsman 16.2.91: *Film – Dance to be Murdered By*
Mary Brennan, Glasgow Herald Tribune 15.2.91: *Film – Dance to be Murdered By*
Inger-Margrethe Lunde, Klassekampen 8.1.91: *Tempelsøvn*
Fredrik Rütter i Ballett International 6/91: generell omtale av DD
Inger-Margrethe Lunde, Klassekampen 6.8.92: *Tempelsøvn*
Susan Swartz, Klassekampen 14.8.92: *Tempelsøvn*
Emil Otto Syvertsen, Fædrelandsvennen 22.2.94: *OL 94*
Yngvild Sørbye, Dagbladet 28.5.94: *Den som har ryggen bak*
Inger-Margrethe Lunde, Klassekampen 1.6.94: *Den som har ryggen bak*
Guri Pahle Glad, Verdens Gang 30.4.95: *Kommer torden og rødt lys*
Inger-Margrethe Lunde, Nordic Theatre Revue nr. 3 1995: *Dans Design: Post Olympic*
Fredrik Rütter, Aftenposten 24.5.96: *Virtual Winter*
Randi Haugen NRK P2 27.10.97: *Tiden bygger byen*
Anette Mürer, Dagbladet 25.10.97: *Tiden bygger byen*
Idun Haugan, Adresseavisen 25.10.97: *Tiden bygger byen*
Kenny Mathieson, The Herald 22.9.2000: *Virtual Winter*
Fredrik Rütter, Aftenposten 15.10.2000: *Renverser L'espace*

Ann Kristin Frøystad, Bergensavisen 5.7.2001: *Den vesle vampyren*
Annette Mürer, Dagbladet 14.3.2002: *Ad Quadratum*
Marit Strømmen, Bergens Tidende 14.3.2002: *Ad Quadratum*
Solveig Grødem Sandelson, Stavanger Aftenblad 17.8.2002: *Ad Quadratum*
Fredrik Rütter, Aftenposten 14.5.2002: *TreMødre – Ex Auditorio*
Annette Mürer, Dagbladet 15.5.2002: *TreMødre – Ex Auditorio*
Ellen-Marie Pedersen, Tidens Krav 28.9.2002: *Kroppens Dokument*
Margrethe Kvalbein, Verdens Gang 19.12.2002: *Ubudne gester*
Von Verena Franke, Wiener Zeitung 30.3.2006: *Schreibstück*
Melanie Fieldseth, Bergens Tidende 6.12.2006: *Vesle Einstens juleønske*
Marit Strømmen, Aftenposten 11.8.2006: *JUV*
Jan Zahl, Stavanger Aftenblad 6.3.2008: *Mot Himlaleite! Sauda tour en l'air*
Sophie Lossing, Skånska Dagbladet 10.9.2010: *Dockplats 2010*
Ingela Brovik, Helsingborgs Dagblad 10.9.2010: *Dockplats 2010*
Liv Landell Major, Expressen 10.9.2010: *Dockplats 2010*
Tor Billgren, Sydsvenskan 10.9.2010: *Dockplats 2010*
Torkil Olav Baden, Musikkredaksjonen, NRKs hjemmeside 6.11.2010: *La Bohème*
Espen Selvik, Bergens Tidende 7.11.2010: *La Bohème*
Karoline Skuseth, Pulsen, Bergensavisen 7.11.2010: *La Bohème*

KORT OPPSUMMERING AV

DANSDESIGNS DELTAGELSE VED FESTIVALER/FESTFORESTILLINGER

Fra 1979 til 1983 ble Dansdesign invitert til å spille ved den internasjonale festivalen "Dance at Dartington" ved Dartington College of Arts i England. Invitasjoner fra bl.a. USA, Finland, Frankrike, Danmark, England og Skottland fulgte.

Easy to Love ble det store internasjonale gjennombruddet da Dansdesign i 1985 ble invitert til å spille ved St. Marks Church, in-the-Bowery, New York. Forestillingen ble godt mottatt, og fikk god omtale i The New York Times og Norwegian Times, New York. Etter deltagelse ved flere internasjonale festivaler er det spesielt interessant at gruppen ble bedt om å komme tilbake med nye forestillinger. Som første norske dansegruppe ble Dansdesign anmodet om å spille i Japan.

Dansdesign har i Norge gjestet og spilt på festivaler/festforestillinger ved bl.a. *Henie-Onstad Kunstsenter*, Høvikodden, *Black Box Teater*, *Scenehuset*, *Det Norske Teatret*, *Den Norske Opera*, Oslo, *Den Nationale Scene*, Bergen, og *Agder Teater*, Kristiansand. På internasjonale festivaler/turneer har Dansdesign spilt for *Nordisk Teaterkomité*, Helsinki, Finland, på *Institute Francaise* og *Saltilageret*, København, Danmark, *Glasgow Third Eye Centre*, Glasgow, Skottland, *Paris Le 18 Theatre*, Paris, og *Besancon*, Frankrike, *St. Marks Church*, New York, USA, og ble invitert til å spille i *Osaka*, Japan, i 1992. I de senere år har de spilt ved blant annet ved *Lucien Theatre*, Huddersfield Contemporary Music Festival, UK og Northlandfestivalen i Skottland (år 2000). Ved siden av å produsere egne forestillinger sier Dansdesign-koreografene etter hvert ja til å ta regi- og koreografiansvar for andre institusjoner, slik som *Carte Blanche*, Bergen, *IDEE (Initiatives in Dance through European Exchange)* / Dansens Hus 2006, *Peer Gynt AS*, Vinstra (2006–2008), *Kulturbyen Stavanger 2008*, *Skånes Dansteater*, Malmö, *Den Nye Opera*, Bergen (2010) og *CODA-festivalen*, Oslo (2011).

Oslo 7.9. 2011

Helge Reistad

HELGE REISTAD:

**OVERSIKT OG KREDITERING AV DANSDESIGNS
PRODUKSJONER/URPREMIERER FRA 1978 TIL 2011 I OMVENDT
KRONOLOGISK REKKEFØLGE**

FILM – DANCE TO BE MURDERED BY (55 min)
(rekonstruksjon av 1988-forestillingen i 2011)

Dansens Hus, Oslo 15.–16.10.2011

Dans	Solveig Leinan Hermo, Anne Grete Eriksen, Leif Hernes
Skuespillere	Roy Lie Jonassen, Gerald Pettersen
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Scenografi	Dansdesign og Astri Eidseth Rygh
Lysdesign	Lysverket (Inger Johanne Byhring)
Kostyme	Dansdesign (søm: Ada Lapstun)
Musikk	Astor Piazzolla, Tom Willy Rustad, Alfred Hitchcock, Giocchino Rossini
Projeksjon	John Alfheim og Klara Sund (billedregi)
Foto/layout	Sund/Alfheim (1988) og Helge Reistad (2011)
Tekst	John Cage's "Writings '79-82"

Bestillingsverk: CODA-festivalen, Oslo

LA BOHÈME
– av Giacomo Puccini.

Den Nye Opera, Grieghallen, Bergen 6.–12.11.2010

Dans	Lone Torvik, Gry Bech-Hanssen, Suzie Davies, Mattias Ekholm, Matias Rønningen og Magnus Eide Myhr
Solister	Anne-Helene Moen, Nina Gravrok, Serigo Blazquez / Cesar Gutierrez, Mads Wighus, Thorbjørn Gulbrandsøy, Jacob Zethner, Stefanos Kroneos og Håkon Matti Skrede
Sang og musikk	Bergen Filharmoniske Orkester, Den Nye Operas barnekor, KorVest og Bergen Filharmoniske Kor Kormester: Håkon Matti Skrede
Dirigent	Andrew Litton
Regi og koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Dramaturgi	Halldis Hoaas
Scenografi og video	epí (Mark Viktov og Lene Juhl)
Lysdesign	Torkel Skjærven
Kostyme	Leiko Fuseya
Foto	Magnus Skrede og Helge Reistad (poster) mfl.
Produsent	Den Nye Opera, Bergen

DOCKPLATS 2010 – MALMÖ (60 min)

Dockan, Malmö havn, Malmö 9.–12.9.2010

Dans	Dansere fra Skånes Dansteater, Malmö: Graham Adey, Allison Ahl, Anna Altes, Sarah Bellugi-Klima, Patrick Bragdell, Samuel Denton, Anette Jellne, Hazuki Kojima, Kang Ma, Peder Nilsson, Jonas Svensson, Katarina Wallmo, Jing Yi Wang, Lidia Wos og Sara Åhman
------	---

Vertikaldans	Claudine Ulrich
Medvirkende	Ellers medvirket: Danselever ved Skolen for Moderne Dans i København Stupere fra Malmö kappsimningsklubb Kunstsvømmere (vannballett): G140 HERMES, København Dykkere: Lelle Toth, Eric Linders, Mikaela Sjölin, Andreas Nilsson, og Jimmy Björk Sveiser: Lars-Åke Persson Hexakopterfører: Kristoffer Larsen (Til sammen om lag 200 medvirkende)
Regi og koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Dramaturgi	Halldis Hoaas
Scenografi	epí (Mark Viktov og Lene Juhl)
Lysdesign	Thorsten Dahn
Kostyme	Anna Bonnevier
Musikk	Komponist: Bjarne Kvinsland Sangsolist og dirigent: Sofia Söderberg Eberhard Percussion: Marcus Hernes och Erik Raude Kor: Svanholm Singers, Sofia Söderberg Eberhard og Aquarello, dirigent Stine Skaarup Musikk: Limhamns brassband, dirigent Andres Wetterlund
Tekster	Andrzej Tichy og Göran Sonnevi
Foto	Helge Reistad mfl.
Produsent & layout	Skånes Dansteater

MOT HIMLALEITE! SAUDA TOUR EN L'AIR (60 min)

	Sauda skisenter, Djuvsbotn, Sauda kommune, Rogaland 6.3.2008
Dans	Lone Torvik, Ida Wigdel, Guro Rimeslåttén, Inger Malene Glette, Gry Bech-Hanssen, Erika Hebbert Larsen, Garry Tomlinson, Leif Nygaard, Suleka Ali Omar, Julie Ekornes, Wilfried Seethaler, Thomas Læg Reid Gundersen, Kenneth Flak
Balansekunstner	Eskil Rønningsbakken
Jibbere og snowbordkjørere	Andreas Håtveit, samt Anders Bakke, Jon Brataker, Eirik Løften Børresen, Sondre Eliassen, Stian Eriksen, Øystein Fornes, Fredrik Perry, Sigbjørn Tveit, Tobias Bjønnes, Sondre Fosstveit, Gunnar Andre Gauthun, Christoffer Gjerde, Vetle Inge Halsnes, Kjartan Heggebø, Mathias Lande, Sondre Larsson, Lars Henrik Killingland Løge, Mads Røssland Skaar og Christian Helge Swan
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Dramaturgi	Halldis Hoaas
Scenografi	Dansdesign og Marianne Selsjord (3-D videoprojeksjon)
Lysdesign	Inger Johanne Byhring
Kostyme	Indrani Balgobin, assistent: Hildegunn Åsheim
Musikk	Komponist Bjarne Kvinsland, musikere: Rolf-Erik Nystrøm, Hild Sofie Tafjord, Erik Raude, Markus Hernes. Sang: Sonor fra Sauda
Foto	Knut Bry, Vegard Breie, Helge Reistad (poster) mfl.
Layout	Marianne Selsjord og Stavanger 2008 (program/postkort/Internett)
Produsent	Mocci Ryen, Stavanger 2008. Kunstnerisk produsent: Dansdesign, Kunstnerisk koordinator: Katinka Rydin Berge

JUV (70 min)

	Bersveinshølen, Ringebu kommune 10.8.2006, 8.8.2007, 7.8.2008
Dans	Ingunn Rimestad, Lone Torvik, Ida Wigdel, Guro Rimeslåttén, Inger Malene Glette, Gry Bech-Hanssen, Ingeleiv Berstad, Marianne Haugli, Kristina Sætorp (og Erika Hebbert Larsen fra 2007)
Balansekunstner	Eskil Rønningsbakken og Julie Grønnesby Heir / Lena Moxnes / Veronica Ljosnes
Ekstremспортutøvere	Modellfly: Svein Arne Johannesen. Fjellklatring: Kristian Brønstad / Margrethe Granly Kristiansen. Elvepadling: Flemming Vatne, Martin Vollen, Hannah Paul-Aarvold, Kate Donnely og Morten Eilertsen 2008: Mariann Sæther (ansvarlig), Curtis Tyler, Rob Wilson, Ruth Gordon, Morten Eilertsen
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes. Medkoreograf: Anne Bryhn
Dramaturgi	Halldis Hoaas
Scenografi	Astrid Maria Sætren
Lysdesign/pyro	Inger Johanne Byhring og Elisabeth Kjeldal Nilsson
Kostyme	Indrani Balgobin, assistent: Sidsel Margrethe Berg / Bente Alnæs
Musikk	Komponist: Bjarne Kvinsland. Musikere: Karl Seglem, Erik Raude, Markus Hernes, Mathias Ekstedt. Sang: Øyonn Groven Myhren
Foto	Helge Reistad
Layout	Lise Falck og Fredrik Arff, Peer Gynt AS
Produsent	Katinka Rydin Berge, Peer Gynt AS (Vivian Haaverstadløyken i 2008). Kunstnerisk produsent: Dansdesign (med Katinka Rydding Berge som kunstnerisk koordinator i 2008)

VESLE EINSTEINS JULEØNSKE (60 min)

	Carte Blanche, BIT Teatergarasjen, Bergen 5.12.2006
Dans	Pia Elton, Edhem Jesenkovic, Guro Nagelhus Schia, Vebjørn Sundby, Camilla Spidsøe, Therese Skaug, Ole Martin Meland, Máté Mészáros, Yaniv Cohen
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Dramaturgi	Halldis Hoaas
Scenografi	Leiko Fusea
Lysdesign	Torkel Skjærven
Kostyme	Leiko Fusea
Musikk	Markus Hernes
Foto	Helge Reistad
Layout	Evatuftdesign.no
Produsent	Carte Blanche, Bergen

SCHREIBSTÜCK (60 min)

	Dansens Hus, Oslo 7.4.2006
Dans	Inger Malene Glette, Gry Bech-Hanssen, Lone Torvik
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Dramaturgi	Thomas Lehmen
Scenografi	Lehmen/Dansdesign

Lysdesign	Leif Hernes
Kostyme	Inger Malene Glette, Gry Bech-Hanssen, Lone Torvik
Foto	Helge Reistad
Produsent	IDEE (Initiatives in Dance through European Exchange) supported by Culture 2000

UBUDNE GESTER (60 min)

Parkteatret, Oslo 17.12.2002

Dans	Gry Kipperberg, Gry Bech-Hanssen, Sunniva Egge Sipus / Line Tørmoen
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Dramaturgi	Halldis Hoaas
Scenografi	Dansdesign
Lysdesign	Ruth Marie Bottheim / Leif Hernes
Kostyme	Linda Nielsen
Musikk	Rolf Lennart Stensø, Ole Henrik Moe og Harald Fetveit (DJ)
Foto	Karl Henrik Børseth / Helge Reistad
Layout	Lise Hansen (program/postkort)
Produsent	Karene Lyngholm

KROPPENS DOKUMENT (60 min)

Kirkelandet kirke, Kristiansund 27.9.2002

Dans	Gry Kipperberg, Cecilie Lindeman Steen, Norman Douglas, Morten Rasmussen
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Dramaturgi	Halldis Hoaas
Scenografi	Dansdesign
Lysdesign	Svein Roald Knudsen
Kostyme	Ellinor Flor
Musikk	Kristiansund Festivalkvartett, Maja Solveig Kjelstrup Ratkje (vokal), Rune Tylden (orgel)
Foto	Helge Reistad
Layout	Lise Hansen
Produsent	Birgitte Solbu

TREMØDRE – Ex Auditorio (20 min)

Black Box Teater, Oslo 13.5.2002

Dans	Caroline Wahlstrøm Nesse, Sigrid Edvardsson (ekstradanser: Sunniva Egge Sipus)
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Scenografi	Harald Fetveit
Lysdesign	Harald Fetveit
Kostyme	Linda Nielsen
Musikk	Ole Henrik Moe (komposisjon), Liv Gunnhild Tandberg (sang)
Foto	Karl Henrik Børseth / Helge Reistad
Layout	Dansdesign (plakat/postkort)
Produsent	Dansdesign og Black Box Teater / Lillebox

AD QUADRATUM (30 min)

Danseteatret, Bergen 13.3.2002

Dans	Therese Skauge, Henriette Slorer, Shannon Anderson og Mattias Ekholm
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Scenografi	Dansdesign
Lysdesign	Stephen Rolfe
Kostyme	Indrani Balgobin
Musikk	Ole Henrik Moe, fylkesmusikerne i Hordaland og Einar Mjøsnes
Foto	Thor Brødreskift / Camilla Haukanes
Layout	Danseteatret, Bergen (plakat/kort)
Produsent	Dansdesign og Danseteatret, Bergen, og Fylkesmusikerne i Hordaland
Bestillingsverk: Carte Blanche, Bergen	

DEN VESLE VAMPYREN (45 min)

Danseteatret, Bergen, 4.7.2001, Ultima Ung, okt. 2001

Dans	Torkel Rønold Bråthen, Gaute Grimeland, Pia Elton/Gry Bech-Hanssen, Sylvi Fredriksen, Marius Kjos, Alan Lucien Øyen
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Dramaturgi	Bodil Kvamme
Scenografi	Serge Dardeau
Lysdesign	Jean Vincent Kerebel
Kostyme	Linda Nielsen
Musikk	Jan Erik Pettersen
Foto	Karl Henrik Børseth / Helge Reistad
Layout	Vilde Veggem (plakat/postkort), Aina Griffin (trykksak)
Produsent	Dansdesign og Carte Blanche, Bergen og Black Box Teater, Oslo. Aspirant: Gull Øzger

RENVERSER L'ESPACE (60 min)

Kulturkirken Jakob 13.10.2000

Dans	Brynjar Bandlien, Pia Elton, Gry Kipperberg, Marius Kjos, Caroline Wahlstrøm Nesse, Ragnhild Olsen, Bjørn Sandberg
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Scenografi	Serge Dardeau
Lysdesign	David Lawrence
Kostyme	Dansdesign (sceneklær)
Musikk	SPUNK (både komposisjon og scenisk utøvelse): Kristin Andersen, Lene Grenager, Maja Solveig Kjelstrup Ratkje, Hild Sofie Tafjord
Foto	Karl Henrik Børseth
Layout	Vilde Veggem (plakat/postkort)
Produsent	Karene Lyngholm

Bestillingsverk: Ultima 2000, Oslo

TIDEN BYGGER BYEN

TIME BUILDS THE CITY (90 min)

Trondheim 24.10.97

Dans	Arne Fagerholt, Ella Fiskum, Ingrid Lorentzen, Cynthia K. Damm, Sigrid Edvardsson, Niklas Gundersen, Marius Kjos / Bjørn Sandberg, Karl Erik Nedregaard og elever fra Trondheim Katedralskoles danselinje
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Scenografi	Ian Magilton, Guri Dahl (diasprosjeksjoner)
Lysdesign	Steinar Lohne, Ian Magilton
Kostyme	Ellinor Flor (søm: Ada Lapstun, Bodil Ødegård)
Musikk	Bertil Palmar Johansen (komponist) Terje Boye Hansen (dirigent) Trondheim Symfoniorkester og koret Embla ("live")
Dramaturgi	Halldis Hoaas
Foto	Karl Henrik Børseth, Gunfrid Holan, John Alfheim, Clas Hansen, Helge Reistad (dokumentar)
Layout	Clas Hansen (plakat/postkort)
Tekst	Fredrik Skagen, historiske legender og fakta, Helge Reistad (dokumentar)
Produsent	Karene Lyngholm

Bestillingsverk: Trondheim Symfoniorkester

VIRTUAL WINTER (56 min)

Bergen 25.5.96

Dans	Gry Kipperberg / Gry Bech-Hanssen, Marius Kjos / Brynjar Bandlien / Norman Douglas, Kari Anne Bjerkestrand
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Scenografi	Dansdesign
Lysdesign	Jean Vincent Kerebel
Kostyme	Bjørnar Aaslund (søm: Ada Lapstun)
Musikk	Hans Zender og Ensemble Moderns nyinterpretasjon av Schuberts "Vinterreise"
Foto	Knut Bry
Layout	Kenneth Hansen (plakat/postkort)
Tekst	Willem Müller

Bestillingsverk: Music Factory, Bergen

KOMMER TORDEN OG RØDT LYS

COME THUNDER AND RED LIGHT (60 min)

Black Box, Oslo 28.4.95

Dans	Kari Anne Bjerkestrand, Sigrid Edvardsson, Gry Kipperberg, Caroline Wahlstrøm Nesse, Arne Johan Hegdahl, Marius Kjos
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Lysdesign	David Lawrence
Kostyme	Bjørnar Aaslund (søm: Ada Lapstun)
Musikk	Johan Sebastian Bach, John Oswald, Allain Gaussin
Prosjeksjon	John Alfheim og Klara Sund (video- og diasproduksjon)

Foto/layout	Sund/Alfheim
Litterære tekster	Erling Kittelsen

DEN SOM HAR RYGGEN BAK
BACK TO FRONT (58 min)

Scenehuset, Oslo 26.5.94

Dans	Kari Anne Bjerkestrand, Sigrid Edvardsson, Gry Kipperberg, Caroline Wahlstrøm Nesse/Camilla Myhre, Arne Johan Hegdahl, Marius Kjos
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Lysdesign	David Lawrence
Kostyme	Pia Müller
Musikk	Frédéric Chopin, John Cage
Projeksjon	John Alfheim og Klara Sund (videoprojeksjon)
Foto/layout	Sund/Alfheim

AVSLUTNINGSSEREMONIEN – De olympiske vinterleker 1994
CLOSING CEREMONIES – The Olympic Winter Games 1994 (28 min)

Lillehammer 27.2.94

ÅPNINGSSEREMONIEN – De olympiske vinterleker 1994
OPENING CEREMONIES – The Olympic Winter Games 1994 (22 min)

Lillehammer 12.2.94

Dans	Marianne Albers, Wigdis Antonsen, Anne Bryhn, Jeffrey P. Carter, Rudy Claes, Jonas Georg Digerud, Sigrid Edvardsson, Hilde Eikrann, Arne Fagerholt, Kristin Francke, Odd Johan Fritzøe, Gaute Grimeland, Snelle Hall, Arne Johan Hegdahl, Solveig Leinan Hermo, Ellen Johannesen, Ina Christel Johannessen, Siri Jøntvedt, Elin Karlsøen, Gry Kipperberg, Marius Kjos, Anne-Margrethe Sletbak Lanen, Jan Ivar Lund, Lena Meland, Ingrid Meland, Terje Tjøme Mossige, Camilla Myhre, Kristin Sofia Nash, Caroline Wahlstrøm Nesse, Un Magritt Nordseth, Anita Nymark, Olga Papalexiou, Eva Cecilie Richardsen, Bjørn Sandberg, Reidar Sjøset, Erik Snilsberg, Katrine Sommerfeldt, Cecilie Lindeman Steen, Nina Lill Svendsen, Per Roar Thorsnes, Anja Lill Trøften, Christer Tornell, Hege Tvedt, Mona Walderhaug, Arlene Wilkes, Schirin Zorriassateiny, Marit Ødegaard, Jens Østberg, Kari Helene Østby, Christian Østensen, Sivert Øvretveit (samt om lag 1000 ikke-profesjonelle dansere/aktører/utøvere og deres ledere)
------	--

Koreografiansvarlige	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
----------------------	-----------------------------------

Øvrige koreografer	Lee Otterholt, Karene Lyngholm, Håvard Engell, Bibbi Winberg, Hanne Riege
--------------------	---

(Kunstnerisk ansvarlig: Bentein Baardson. Dramaturg: Bodil Kvamme)

(40 000 tilskuere i Lillehammer, 2 milliarder fjernsynsseere over hele verden)

*PAA KRYDS OG TVAERS /
NORDIC LIGHTS* (43 min)

Osaka, Japan 4.3.92

Dans	Kari Anne Bjerkestrand, Sigrid Edvardsson, Gry Kipperberg, Caroline Wahlstrøm Nesse, Marius Kjos, Anne Grete Eriksen, Leif Hernes
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Lysdesign	John Alfheim
Kostyme	Pia Müller, Ellinor Flo, 70grader Nord, Marit E. Kalager, Skjæveland Strikkevarefabrikker, Lars Sture, Davinor
Musikk	Rolf Wallin
Projeksjon	John Alfheim og Klara Sund (diasprojeksjon)
Foto	John Alfheim og Klara Sund, Henriette Berg Thomassen
Layout	Åse Øygarden
Tekst	Bjørnstjerne Bjørnson, Helge Reistad (program)
Produsent	Line Valen (Arktika)

Bestillingsverk: World Fashion Trade, Osaka

*TEMPELSØVN /
TEMPELSLEEP* (70 min)

Black Box Teater, Oslo 1.8.92

Dans	Anne Grete Eriksen, Leif Hernes
Skuespillere	Gerald Pettersen, Thea Stabell, Turi Tarjem
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Scenografi	Ola Enstad
Lysdesign	Lysverket (Casper Evensen / Inger Johanne Byhring)
Kostyme	Runa Fønne (søm: Ada Lapstun)
Musikk	Alfred Schnittke, Wolf Hennings, Gerald Pettersen
Projeksjon	John Alfheim og Klara Sund (film- og diasprojeksjon)
Foto	John Alfheim og Klara Sund, Guri Dahl, Helge Reistad
Layout	Sund/Alfheim
Tekst	Henrik Ibsen (Naar Vi Døde Vaagner), Helge Reistad (program)

LOVE'S LONELINESS (60 min)

Scenehuset, Oslo 5.1.91

Dans	Gry Kipperberg, Kari Anne Bjerkestrand, Mona Walderhaug, Marius Kjos, Anne Grete Eriksen, Leif Hernes
Musiker	Trond Ternes
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Lysdesign	Lysverket (Casper Evensen / Inger Johanne Byhring)
Kostyme	Sadie Parker (søm: Ada Lapstun)
Musikk	Coren/Trøst: "A Full Moon in March"
Projeksjon	Sadie Parker, John Alfheim
Foto	John Alfheim
Layout	Sadie Parker
Tekst	William Butler Yeats ("Words For Music Perhaps")

*KRAFT/
POWER (50 min)*

Vangen Kraftstasjon, Aurland 4.11.90

Dans	Gry Kipperberg, Anne Grete Eriksen, Leif Hernes
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Scenografi	John Alfheim
Lysdesign	John Alfheim
Kostyme	Sadie Parker / Dansdesign (søm: Ada Lapstun)
Musikk	The Jazz Police, Øivind Hånes, Ole Bendik Eilertsen, Hector Antonio Novas
Projeksjon	John Alfheim
Foto/layout	John Alfheim

*FORTVIL IKKE /
COUVADE (60 min)*

Oslo 26.11.89, Paris 29.1.90

Dans	Anne Grete Eriksen, Leif Hernes
Musikere	Kjell Samkopf, Halvard T. Bjørgum
Stemme	Marit Østby, Ola B. Johannessen
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Scenografi	Dansdesign, Astri Eidseth Rygh (kunstobjektet "Tellus")
Lysdesign	Lysverket (Casper Evensen / Inger Johanne Byhring)
Kostyme	Dansdesign (søm: Ada Lapstun)
Musikk	Kjell Samkopf, Halvard T. Bjørgum + trad. Sondre Bratland, Warren & Green
Projeksjon	John Alfheim og Klara Sund (film- og diasprojeksjoner)
Foto/layout	Sund/Alfheim
Tekst	Torunn Lian (DD bestillingsverk, "Fortvil ikke" utgitt på Cappelen forlag, 1994)

Bestillingsverk: Le Dix-Huit Théâtre, Paris

*FILM –
DANCE TO BE MURDERED BY (55 min)*

U.S.F, Bergen 2.6.88

Dans	Solveig Leinan Hermo, Anne Grete Eriksen, Leif Hernes
Skuespillere	Roy Lie Jonassen, Gerald Pettersen
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Scenografi	Dansdesign og Astri Eidseth Rygh
Lysdesign	Lysverket (Casper Evensen / Inger Johanne Byhring)
Kostyme	Dansdesign (søm: Ada Lapstun)
Musikk	Astor Piazzolla, Tom Willy Rustad, Alfred Hitchcock, Giocchino Rossini
Projeksjon	John Alfheim og Klara Sund (billedregi)
Foto/layout	Sund/Alfheim, Astri Eidseth Rygh (plakat)
Tekst	John Cage's "Writings '79-82"

Bestillingsverk: Music Factory, Bergen

TRIPPIN' THE LIGHT (50 min)

Black Box Teater, Oslo 16.7.87

Dans	Solveig Leinan Hermo, Anne Grete Eriksen, Leif Hernes
Skuespiller	Roy Lie Jonassen
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Lysdesign	Leif Hernes / John Alfheim
Kostyme	Dansdesign, Lise Skjåk Bræk
Musikk	Holy Toy ("Why not in Choir") Magnar Åm, The Beatles, Joseph Haydn
Projeksjon	John Alfheim og Klara Sund (billedregi)
Foto/layout	Sund/Alfheim, Astri Eidseth Rygh (plakat)
Tekst	The Beatles: "I'm the Walrus"

KONTRAPUNKT (60 min)

Harstad 21.11.86

Dans	Solveig Leinan Hermo, Anne Grete Eriksen, Leif Hernes
Skuespiller	Roy Lie Jonassen
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Lysdesign	Dansdesign
Kostyme	Dansdesign
Musikk	Folke Strømholm, Dmitrij Sjostakovitsj, Villa Lobos, Beatles, Joseph Haydn – framført av fylkesmusikerne i Troms
Foto	John Alfheim og Klara Sund
Layout	Sund/Alfheim,
Tekst	Gabriel Garcia Marques

Bestillingsverk: Landsdelsmusikerne i Troms

KNUT GRIBB TAR BERGENSTOGET (150 min)

Den Nationale Scene, Bergen 8.3.86

Dans/skuespillere	Kor, dansere og skuespillere ved Den Nationale Scene, Bergen
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes (Regi: Bentein Baardson. Dramaturg: Bodil Kvamme)
Scenografi/kostyme	Christian Egemar
Musikk	Knut Skodvin
Tekst	Gunnar Staalesen

EASY TO LOVE (for scene) (50 min)

St. Marks Church, New York, USA 11.4.85

Dans	Anne Grete Eriksen, Leif Hernes
Skuespiller	Roy Lie Jonassen
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Scenografi	Astri Eidseth Rygh
Lysdesign	John Alfheim / Leif Hernes
Kostyme	Astri Eidseth Rygh

Musikk	Holy Toy, Magnar Åm, Cole Porter, Carla Bley
Prosjeksjon	John Alfheim og Klara Sund (filmprosjeksjon),
Foto/layout	Sund/Alfheim,

Bestillingsverk: St. Marks Church, New York

EASY TO LOVE (multimedia) (70 min)

Henie-Onstad Kunstsenter, Høvikodden 11.4.84

Dans	Solveig Leinan Hermo, Anne Grete Eriksen, Leif Hernes
Skuespiller	Roy Lie Jonassen
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Scenografi	Astri Eidseth Rygh
Lysdesign	John Alfheim / Leif Hernes
Kostyme	Dansdesign, Astri Eidseth Rygh (søm: Ada Lapstun)
Musikk	Magne Åm: "Watermusic" (urframføring) og andre verk spilt av Njål Vindenes, Liv Frenstad, Tom Ottar Andreassen
Prosjeksjon	John Alfheim og Klara Sund (videoprojsksjon)
Foto/layout	Sund/Alfheim

TEMPUS FUGIT (5-årsjubileum) (75 min)

Henie-Onstad Kunstsenter, Høvikodden 10.12.83

Dans	Solveig Leinan Hermo, Anne Grete Eriksen, Leif Hernes, Mona Walderhaug, Ingunn Rimestad
Skuespiller	Roy Lie Jonassen
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Scenografi	Dansdesign, Astri Eidseth Rygh ("live")
Lysdesign	John Alfheim
Kostyme	Dansdesign (søm: Ada Lapstun), Roy Lie Jonassen, Ingunn Rimestad, Lizzi Poulson
Musikk	Øistein Boassen, Arne Borring, Erik Satie
Prosjeksjon	Klara Sund og John Alfheim (film: "Alt for Norge")
Foto/layout	Sund/Alfheim

GALLERIFORESTILLINGER (60 min)

Festspillene i Harstad 27.6.83

Christianssand Kunstforening, Kristiansand 27.2.83

Hammerfest 4.7.82

Galleri Lubbenes, Molde 6.8.81

Munch-museet 28.2.81

Christianssand Kunstforening, Kristiansand 7.7.80

Dans	Anne Grete Eriksen, Leif Hernes, med alternerende gjestedansere: Barbara Dietz, Solveig Leinan Hermo, Mona Walderhaug, Sidsel Byhring og skuespilleren Roy Lie Jonassen
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Scenografi	Dansdesign og alternerende billedkunstnere: Eevahenna Aalto og Astri Eidseth Rygh
Kostyme	Dansdesign, Anne Guri Nedberg

Musikk	Erik Satie o.a.
Foto	Kjartan Bjelland, John Alfheim og Klara Sund
Layout	Sund/Alfheim
Tekst	Erik Satie: "Baron Medusas Trap"

PANDORAS ESKE (60 min)

Henie-Onstad Kunstsenter, Høvikodden 7.2.80

Dans	Sidsel Byhring, Anne Grete Eriksen, Leif Hernes
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Projeksjon	John Alfheim og Klara Sund (diasprojeksjon og film)
Kostyme	Dansdesign (søm: Ada Lapstun)
Musikk	Elton John, John Williams, Jean Michel Jarre
Foto	Alfheim/Sund

A COSMIC JOKE (50 min)

Henie-Onstad Kunstsenter, Høvikodden 28.11.78

Dans	Solveig Leinan Hermo, Anne Grete Eriksen, Leif Hernes
Koreografi	Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Scenografi	Dansdesign
Lysdesign	Bent Rognlien
Kostyme	Anne Guri Nedberg
Foto	(ukjent)
Tekst	T.S. Elliot: "4 Quartets"

OPPSUMMERENDE OVERSIKT OVER DANSDESIGNS VIKTIGSTE BALLETTTER FRA 1989 TIL 2011. I ALLE VERK TIL OG MED "PAA KRYDS OG TVAERS / NORDIC LIGHTS" I 1993 MEDVIRKET ANNE GRETE ERIKSEN OG LEIF HERNES SOM DANSERE:

År:	Tittel:	Premierested:	Durata:
2011	Film – Dance to be Murdered By (II)	Oslo	55 min
2010	La Bohème (Den Nye Opera, Bergen)	Bergen	90 min
2010	Dockplats 2010	Malmö	60 min
2008	Mot Himlaleite! Sauda tour en l’air	Djuvsbotn	60 min
2006	Vesle Einsteins juleønske	Bergen	60 min
2006	JUV	Bersveinshølen	70 min
2006	Schreibstück	Wien/Oslo/Dublin	60 min
2002	Ubudne gester	Oslo	60 min
2002	Kroppens Dokument	Kristiansund	55 min
2002	Ad Quadratum	Bergen	30 min
2002	TreMødre – Ex auditorio	Oslo	20 min
2001	Den vesle vampyren	Bergen	45 min
2000	Renverser L'espace	Oslo	60 min
1997	Tiden bygger byen / Time Builds the City	Trondheim	90 min
1996	Virtual Winter	Bergen	56 min
1995	Kommer torden og rødt lys	Oslo	60 min
1994	Den som har ryggen bak	Oslo	58 min
1994	Avslutningsseremonien OL	Lillehammer	28 min
1994	Åpningsseremonien OL	Lillehammer	22 min
1993	Paa Kryds og Tvaers / Nordic Lights	Osaka	43 min
1992	Tempelsøvn / Tempelsleep	Oslo	70 min
1991	Love's Loneliness	Oslo	60 min
1990	Kraft/Power	Vangen Kraftstasjon	50 min
1989/91	Fortvil ikke / Couvade	Oslo/Paris	60 min
1988/92	Film – Dance to be Murdered By	Bergen	55 min

OPPSUMMERENDE OVERSIKT OVER DANSDESIGNS VIKTIGSTE BALLETTTER KOREOGRAFERT AV *DANSDESIGN* DE FØRSTE TIÅRENE (1978–1988). I ALLE VERK MEDVIRKET ANNE GRETE ERIKSEN OG LEIF HERNES SOM DANSERE:

År:	Tittel:	Premierested:	Durata:
1987	Trippin' the Light, kvartett med dias	Black Box Teater	50 min
1986	Knut Gribb tar Bergenstoget	DNS, Bergen	150 min
1986	Kontrapunkt	Harstad	60 min
1985	Easy to Love, scene	New York, USA	50 min
1984	Easy to Love, multimedia	Høvikodden	70 min
1983	5 års jubileumsforestilling Tempus Fugit	Høvikodden	75 min
1980–83	Galleriforestilling under New Dance Design	Kristiansand	60 min
1981	Pandoras Eske	Høvikodden	60 min
1978	A Cosmic Joke	Høvikodden	50 min

12 mindre verk (7–25 minutter) skapt av Dansdesign i denne perioden dokumenteres ikke her.

Video OG film koreografert av *Dansdesign*

NRK

1990	DRØM (NRK)	10 MIN
1990	ROCK "A FULL MOON IN MARCH" (NRK)	3,5 MIN

STIG ANDERSEN VIDEO/FILM FOR NRK

1999	MOTLYS "FROSSET HJERTE" (SPILLEFILM)	(90) MIN
1988	KULTURSJOKKET 2 "NARCISISME" (NRK)	
	KULTURSJOKKET 1 "OM HELTER" (NRK)	9 MIN
1985	HVIS JEG VAR EN LINJE (PAN, NRK)	25 MIN

JOHN ALFHEIM OG KLARA SUND, DANSEFILMER BASERT PÅ DANSDESIGNS KOREOGRAFI:

- 1997 "Bilder fra en forestilling" (12 min). Basert på forestillingen "Den som har ryggen bak".
Utøvere: Kari Anne Bjerkestrand, Sigrid Edvardsson, Arne Johan Hegdahl, Gry Kipperberg, Marius Kjos og Caroline Wahlstrøm Nesse.
Produksjon: Sund/Alfheim, vist i Ultima Film 1997
- 1997 "Dance to be Murdered By" (8 min). Basert på forestillingen "Film – Dance to be Murdered By"
Utøvere: Solveig Leinan Hermo, Anne Grete Eriksen, Leif Hernes, Roy Lie Jonassen og Gerald Pettersen
Produksjon: Sund/Alfheim, vist i Ultima Film 1997 og NRK2 1998 og 1999
- 1992 «Fortvil ikke» (8 min). Basert på forestillingen med samme navn
Utøvere: Anne Grete Eriksen, Leif Hernes og Markus E. Hernes
Produksjon: Sund/Alfheim, vist i NRK 1992
- 1986 «Easy to Love» (25 min)
Utøvere: Anne Grete Eriksen og Leif Hernes
Produksjon: Sund/Alfheim, vist i NRK TV 1986
Vist ved flere internasjonale festivaler

SETSUKU WATABANE, DOKUMENTASJONSVIDEO FRA FORESTILLINGENE:

- 2006 JUV
2002 Ubudne gester
2002 Kroppens Dokument
2002 Tre Mødre
2002 Ad Quadratum
2001 Den vesle vampyren
2000 Renverser L'espace

HELGE REISTAD:

- 2002 "Kan bevegelse si noe ...?" (20 min). En videodokumentar om Dansdesigns arbeid med forestillingen "Den vesle vampyren" i to Oslo-skoler sammen med en trykksak med bilder fra forestillingen.

NRK har laget flere TV-programmer om og av Dansdesign, og flere av de filmer som er laget av John Alfheim og Klara Sund basert på Dansdesigns koreografi, er vist på NRK-TV og ved kortfilmfestivaler i Norge og i utlandet. TV-innslag fra Dansdesigns koreografi er ikke dokumentert her.

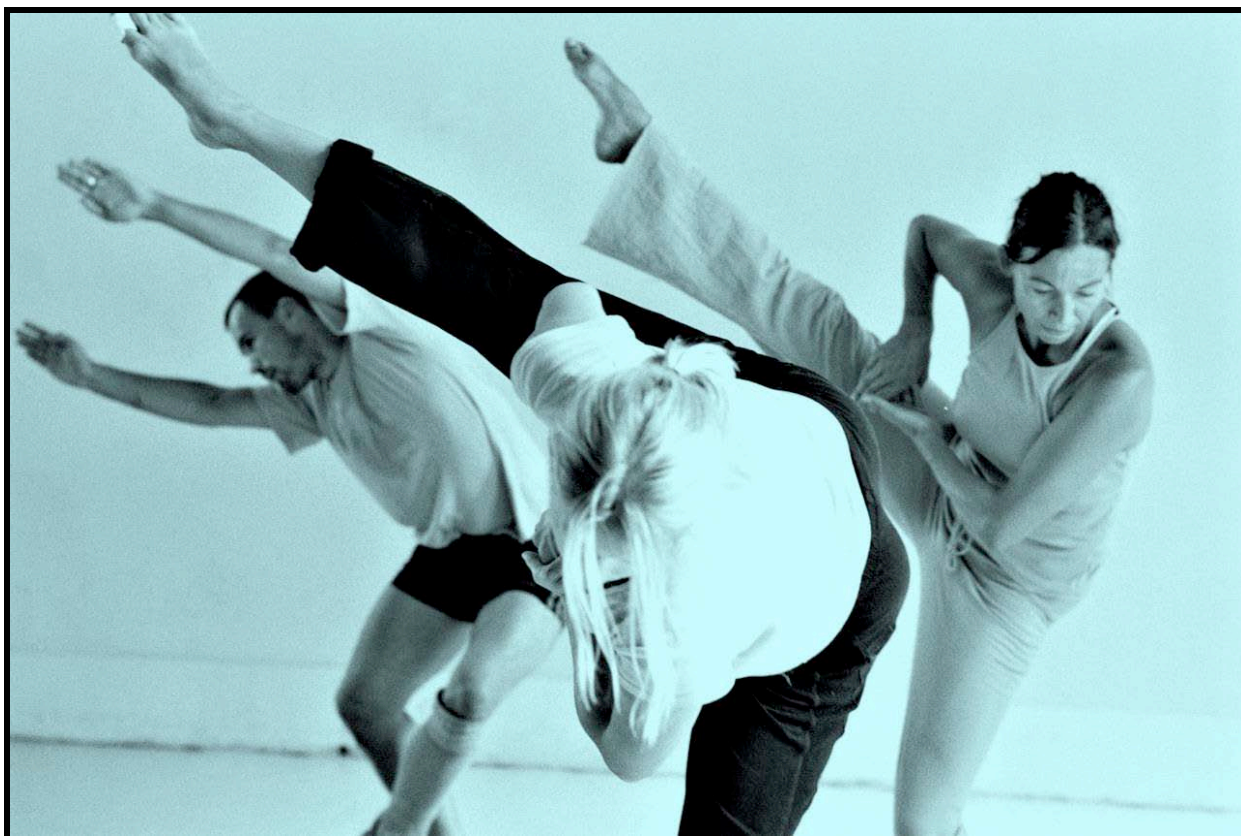

Foto: Karl Henrik Børseth

Fra *Kroppens Dokument* (2002) med Cecilie Lindeman Steen, Gry Kipperberg og Morten Rasmussen.